БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

36-дахи жэлээ хэблэгдэнэ

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 211 (9043)
СЕНТЯБРИИН 8
ВТОРНИК
1959 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

…ЁЛ КУЛЬТУРЫН ЭМХИ ЗУРГААНУУДЫЕ ҮБЭЛДЭ ҺАЙНААР БЭЛДЭХЭ

…лшадые коммунистическэ …хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ, оро…оо арадай ажахые улам саа…хүгжөөхэ түүхэтэ долоон …й түсэбые болзорһоонь урид …татайгаар дүүргэлгэдэ тэдэ…элсүүлхэ хэрэгтэ культурно…рэлэй эмхи зургаанууд партий…ганизацинуудта эдэбхитэйгээр …цаг.

…спубликымнай колхоз, хү…рэшэнэй тосхонууд болон го…д бүхэндэ олон тоото библио… культбаза, клуб, Культурын …ангууд хүдэлнэ. Тэндэ сүлөө…сагтаа колхоз, совхозуудай хү…рилэгшэд, предприятинуудай …эрэшэд сугларaад, һонир…й зүжэг наада харадаг, лек…ндхэл шагнадаг, газетэ, жур…ншадаг, дүй дүршэлөө халан …адаг юм.

…оон жэлэй түрүүшын жэлэй …ургаса хуряалга дээрэ шэн …лигаар ажаллажа байһан …дэй дунда политическэ, соёл …элэй хүдэлмэри бүри һайнаар …ая гэһэн уряатайгаар Мухар…рэй аймагай интеллигенци рес…ын бүхы интеллигенцидэ …ба. Энэ уряань хаа хаанагүй …гдэжэ, тусхай хэмжээ-ябуул… бэелүүлэгдэжэ байна.

…лэй саг ойртожо байна. Хэр…най дулаан сагта культурын …зургаанууд хүдэлмэреэ гол …полевой стан, бригада, зуһа… байһан гүүртэ болон отара…ар ябуулдаг байгаа һаа, …хэ тээшэ клуб, библиотекэ, …базануудтаа ажалаа эмхидхэ…илдэг юм. Тиимэһээ культу…эмхи зургаануудые хаһа саг …эртээнһээ үбэлдэ бэлдэхэ …мүнөө үеын шухала зорилго…й нэгэн болоно.

…на соёл культурын эмхи зур…дай ажал-ябуулгада колхоз, …ууд болон нютагай Соведүү…үгһөө анхарал ехээр хандуу…лаб, тэндэ эртэ хабар байха…йшо үбэлдэ бэлдэжэ эхилдэг. …элхэдэ, Баргажанай аймагта …бэшэ хүдэлмэри хэгдээ. Айма…библиотекэ, клуб болон Куль… байшангуудта үбэлэй сагта …э 2700 кубометр түлеэн хүсэд … бэлдэгдээд, тэрэнэй 2200 …етрынь шэрэжэ асарагдан. …Тэндэхи культурын олонхи эм…ргаануудай гэр байранууд за…рилагдажа, хүсэд бэлэн бол…о. Мүн Кабанскын, Байкало…рын аймагуудай эмхи зургаа… үбэлэй үедэ һайнаар хүдэл…тула ехэ хүдэлмэри хээ. Му…эбэрэй аймагай Заганай хү…й библиотекэ (даагшань …ун) үбэлдөө хүрэхэ түлеэгээ …эн, байраяа һайнаар заһаба…н байна.

…өөр иимэ һайн жэшээнүүдэй …хомор байһаниинь гэмшэлтэй. …публика дотор бүхыдөө клуб, …лиотекэнүүдые үбэлдэ бэлдэхэ …лмэри тон хангалтагүйгөөр …нагдана. Республикымнай …турын эмхи зургаануудта … кубометр түлеэн бэлдэгдэхэ …й байгаа һаа, тэрэнэй 20 …нинь бэлдэгдээд, оройдоо 13 … гараниинь шэрэгдэжэ аса…аа. Энэ даншье һаа бага гээ… Энээн тушаа Хэжэнгын, Хо…, Тарбагатайн, Бичурын, Заиг… аймагуудай культурын эмхи …нууд тэсэшэгүй гээгдэлдэ …ной.

…жэнгын аймагай Культурын …шангай заһабари хэгдэжэ дүү…гүй, пеэшэнгүүдынь шэнэлэгдэ… заһабигдаадүй байһаар. Мүн Хо…, Заиграйн аймагуудай түбэй …ьтурын байшангуудые заһаба…мүртэйгөөр урагшаа ябана… Эдэ аймагуудтахи олохон … библиотекын гэрнүүд хуу…а муудашанхай. Тэндэ үбэ…гүйтэндэ һайнаар хүдэлмэри …лхын аргагүй байна. Эдээниие …альнаар заһабарилха ёһотой … юуншье хэгдэнэгүй. Цакирай …турын байшан (Закамен) тех…скэ шалтагаанһаа ашаглажа болохогүй дээрэһээ үнинэй хаагдаад, заһабарилагдажа эхилээдүй.

Зарим эмхи зургаануудые гаазааһаань харахада яһала заһабарилагдаһан, үбэлдөө бэлэн болоһон шэнжэтэйгээр үзэгдэдэг. Харин досоонь ороходо задагай зайдан, һандали, хүгжэмэй хэрэгсэл, шатар, даам гэхэ мэтээр дутамаг, ёһотойгоор гоёон шэмэглэгдээгүй байдаг. Энэ мүн лэ үбэлдэ бэлэдхэлэй дутагдалнуудай нэгэн болоно бшуу.

Кяхтын культурно-гэгээрэлэй һургуули, Канскын библиотекын техникум дүүргэжэ ерэһэн наяад шахуу мэргэжэлтэд республикын аймагуудта эльгээгдээд, хүдэлжэ эхилээ. Тиигэбэшье зарим клуб, библиотекэнүүд хүдэлмэрилэгшэдөөр дуталдана. Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин дүршэлтэй эмхидхэлшэд болон эдэбхи үүсхэлтэй хүнүүдые эртээнһээ шэлэжэ, тэндэ томилхо хэрэгтэй. Тингээгүй һаа, үбэлэй сагта соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри һайнаар ябуулхань бэрхэтэй.

Гурбан жэлэй соёлой добтолгоор хараалагдаһан түсэбэй ёһоор, республикадамнай шэнэ библиотекэ, клуб, культбазанууд олоор бариггдаа, баригдажашье байна. Прибайкалиин аймагай түб Турунтай тосхондо Культурын шэнэ байшан ашаглалгада үгтөөд, хүдэлжэ эхилэнхэй. Сагаан Шулуутайн хүдөөгэй библиотекэ (Мухаршэбэр) һаяхан барижа дүүргэгдэһэн гэртээ ороо. Иимэ жэшээнүүдые харуулха гэбэл олон байха.

Гэбэшье зарим колхоз, совхозуудай, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд энээндэ хайша хэрэгээр хандана. Хэжэнгын аймагай түбтэ бодхоогдожо байһан Культурын байшангай, Ториин аймагай «Красный Октябрь», Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай клубуудай барилгын тэсэшэгүйгөөр унжагайруулагдажа байһые гансал энэ. шалтагаанаар тодорхойлжо болоно.

Холын гүүртэ, фермэнүүдтэ эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа байһан малшадые культурно-ажаһуудалайнь талаар хангадаг культбазануудые үбэлдэ һайнаар бэлдэхэ асуудалда анхарал табиха хэрэгтэй. Культбазануудай дэргэдэхи улаан булан, эмнэлгын пункт, бани, магазин гэхэ мэтые эртээнһээ түлеэгээр хангаха, заһабарилха шухала.

Республикын Культурын министерство, аймагуудтахи культурын таһагууд соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудые үбэлдэ бэлдэхэ хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнуудые ойрын үдэрнүүдтэ усадхажа, хойшолуулагдашагүй энэ хэмжээ-ябуулгые эрхим һайнаар үнгэргэхэ уялгатай.

Клуб, библиотекэнүүдэй үбэлэй сагта хүдэлхөөр бэлэн болоһыень шалгаха ниитын комиссинуудые байгуулха, тэдээндэ колхозой эдэбхитэдые, залуушуул болон хүдөөгэй интеллигенциие үргэнөөр хабаадуулха хэрэгтэй. Энээниие партийна организацинууд толгойлжо, советскэ, комсомолой, профсоюзай органуудай халуун туһаламжаар клуб, Культурын байшан, библиотекэ болон культбазануудые соёл культурын ёһото гуламта болгохо үүргэтэй.

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые үйлэдбэриин эрхим бэлэгээр угтахын түлөө социалистическэ мүрысөөн республикын колхоз, совхозуудта, промышленна предприятинуудта үргэнөөр дэлгэрээд, хүдэлмэришэд, колхозниигууд болон алба хаагшад политическэ, ажалай угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүдэлжэ байна. Тэдэнэй культурно-ажаһуудалай эрилтэнүүдые хүсэд дүүрэнээр хангаха гээшэ библиотекэ, культбаза, клуб болон Культурын байшангуудай хүдэлмэрилэгшэдэй нангин уялга мүн.

Н. С. Хрущев „Чехословакиин шэл“ гэжэ выставкые хараба

…СС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи сек…, СССР-эй Министрнүүдэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев «…» гэжэ выстав…орожо хараба. Выставкын ди… доктор Ян Немец, Чехосло… Республикаһаа СССР-тэ … элшэн сайд Р. Дворжак выставкын центральна залай үүдэндэ Н. С. Хрущевые угтаа.

Выставкын директор олон экспонадуудтай Н. С. Хрущевые танилсуулаад, техническэ шэл үйлэдбэрилгэ тухай хөөрэжэ үгэһэн байна.

Выставкэдэ ороһон олон хүн зон нүхэр Хрущевые халуунаар амаршалаа. (ТАСС).

Польшын правительственнэ делегаци Москваһаа мордобо

Польшын промышленна выставкэ нээлгэдэ хабаадахын тула Москвада ерэһэн ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич түрүүтэй Польшын Арадай Республикын правительственнэ делегаци эхэ орондоо бусахаяа сентябриин 5-да мордоо.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор А. Н. Косыгин, А. Ф. Засядько, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев болон бусад Ю. Циранкевичые, Польшын бусад ханинарые Польшын, Советскэ Союзай гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн Шереметьевскэ аэродром дээрэһээ мордохуулһан байна.

Польшын Арадай Республикаһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Т. Гедэ, посольствын хүдэлмэрилэгшэд мордохуулагшадай дунда байлсаа. (ТАСС).

Манай ниислэл— Москвада

БЕЛЬГИИН ПОЭДҮҮДЭЙ ШҮЛЭГҮҮД

Москвагай хариин гүрэнэй литературын хэблэл Бельгиин уран зохёолшодой шүлэгүүдэй суглуулбари хэблэн гаргаба. Энэ суглуулбарида 36 поэдүүдэй шүлэгүүд оронхой.

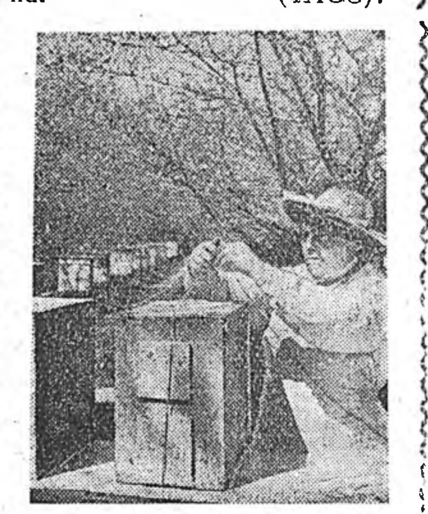
Бельгиин поэдүүдэй шүлэгүүдэй суглуулбари һаяхан байгуулагдаһан советско-бельгийскэ хани барисаанай бүлгэмэй үүсхэлээр зохёогдожо, ород хэлэн дээрэ оршуулагдажа гаргагдаба.

Байгша ондо хариин гүрэнүүдэй литературын хэблэл Польшын поэдүүдэй шүлэгүүдэй суглуулбари, Янис Рициосиин (Греци), Милана Лайчатын (Чехословаки) зохёолнуудые хэблэн гаргаһан байна. Жэлэй дүүрэтэр Индиин, Венгриин, Болгариин, Монголой, мүн Скандинавиин оронуудай уран зохёолшодой шүлэгүүд хэблэгдэхэ юм.

КОНЦЕРТЫН СЕЗОН ЭХИЛХЭНЬ

Энэ жэлдэ концертын үбэл, зунай сезониие илгаруулханьбэрхэтэй. Зунай үедэ ниислэлэй сад сэсэрлигүүдээр, арадай ажахын түйлалтануудые харуулһан выставкын ногоон театрта Польшын, ГДР-эй, Албаниин, Румыниин артистнууд, Нью-Йоркын симфоническа оркестр, манай оронoй томо томо коллективүүд элдэб концертнүүдые харуулһан байна.

Шэнэ сезондо хүгжэмдэ дуратайшуулые ямар һонин юумэнүүд хүлеэнэб? Сентябриин 13-да эрдэмтэдэй байшангай залда фортепианын вечернүүд эхилхэнь. Түрүүшын үдэшэ эндэ Шуман, Шопен, Лист, Рахманиновай зохёолнууд гүйсэдхэгдэхэ байна. (ТАСС).

Москва. Москвадахи К. А. Тимирязевай нэрэмжэтэ Хүдөө ажахын академиин дэргэдэ һуралсалай-туршалтын зүгын уур байгуулагдаһаар 90 гаран жэл боложо байнхай. Ниислэлэй научна хүдэлмэрилэгшэд зүгы үсхэбэрилгын талаар эндэ ехэ хүдэлмэри хэдэг юм. Зураг дээрэ: зүгы үсхэбэрилэгшэ И. Г. Демьянова Кавказай боро үүлтэрэй зүгынүүдые «Воркутауголь» гэжэ теплични ажахыда эльгээхын тулада бэлэдхэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые ажалай амжалтаар угтая!

ТАРЯА ХУРЯАГШАДАЙ АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЫЕ ҮДЭРҺӨӨ ҮДЭРТЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ

Уялгаяа дүүргэжэ байна

КЯХТА. (Телефоноор абтаба). Аймагай колхозууд таряа хуряалгаяа үдэрһөө үдэртэ үргэдхэжэ, гүрэндөө бүри ехэ орооһо тушаадаг боложо байна. Һаяхан Кяхтын совхоз нэгэ үдэр 401 центнер таряа тоог дээрэһээ ябуулжа, хамта 3500 центнер орооһо гүрэндөө тушааһан квитанцитай болобо. Совхозой хүдэлмэришэд гүрэндөө 5 мянган центнер таряа тушааха түсэбөө һаяар дүүргээд, түсэбһөө гадуур тушаажа эхилхэ зорилго табинхай. Тиихэдэ «Красное знамя» колхоз—1325 центнер, Калининай нэрэмжэтэ артель 2071 центнер таряа тушаанхай. Калининай нэрэмжэтэ колхоздо комбайнер Николай Казанцев, тракторист Федор Баландин гэгшэдэй агрегат зарим үдэр 27 гектарай баал суглуулжа, нормоёо 2,5—3 дахин дүүргэнэ. Мүн комбайнернууд Савичев, Цыренов, Будаев гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

С. Климов, аймагай газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ТАРЯАНАЙНГАА ЭДЕЭШЭХЫЕ ХҮЛЕЭҺЭЭР...

Талын Булаг гэжэ газарта Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой таряалангай ехэнхи хубинь байдаг юм. 2700 гектар таряалангай 800 гектарынь шэнисэ болоно. Ургасань яһала һайн. Эндэ колхозой гурбадахи комплексно бригадын механизаторнууд ургаса хуряажа эхилһээр арбаад гаран хоноба.

Дүрбэн лафетнэ жатка, тааруулагдаһан нэгэ комбайн хахад һарын туршада оройдоол 200 гектар шэнисэ хадаба. Машина, техникэнь муугаар заһабарилагдаһан дээрэһээ эбдэржэ, өөдтэй юумэ хэнэгүй. Гэбэшье таряа хуряалгын удааржа байһанай шалтагаанииньганса энэ бэшэ юм. Юундэ нимэ бага таряа хадаабта гэжэ асуухадамнай:

— Таряамнай үшөөл ногоон, һайса эдеэшээгүй. Тиимэһээ хүршэ совхоздо орходоо ехэхэн хожомдожо эхилһэн байнабди,—гэжэ бригадир нүхэр Лубсандоржиев харюусаба. Энэ мэдүүлгэһээ тобшолол хэхэдэ тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд амяарлан хуряалгада этигэлгүйгөөр «юун болошодог ааб» гэһэндэл хандана. Талын Булагай таряан гүйсэдөөр эдеэшээд, һайража эхилээ. Хадагдаһан баал суглуулжа сохихо тушаа бригадир Лубсандоржиев яаранагүй.

Колхозой зарим газарта, илангаяа Үдэнгын 4-дэхи бригадада таряанай бага зэргэ оройтожо эдеэшэдэгынь мэдээжэ. Теэд хоёрдохи бригадын (колхозой центр) таряагаа амяарлан хуряажа эхилхэдэ эгээл зохид саг болонхой. Тиин гэһээ колхозой агроном нүхэр Санжиева мүнөө хүрэтэр таряагаа амяарлан хуряажа эхилхэ зүбшөөл үгэнэгүй, харин комбайнаар сэхэ хадаха сагаа хүлеэжэ байна гэхэдэ алдуу болохогүй.

Республикын олон колхозуудта лафетнэ жаткануд, комбайнууд бүлэг бүлэгөөрөө хүдэлжэ, һайн амжалта түйлана. Энэ түрүү аргын алишье талaараа үлүү һайн байһаниие түрүү колхозуудай дүй дүршэл гэршэлнэ. Харин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо энэ арга хэрэглэгдэнэгүй. Урдынхидаал адли эндэ лафетнэ жатка, комбайн ами аминдаа хүдэлнэ. Гурбадахи бригадын поли дээрэ лафетнэ жаткын машинистнууд Д. Д. Цыретаров, С. Лубсанов болон бусад ондо ондоо поли дээрэ ажаллана.

Таряа хуряалгын хажуугаар үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри һуларуулжа болохогүй. Гэхэтэй хамта тус колхоздо үшөө 800 гектар сабшалан хуряагдаагүй. Юрөөгэйхид жэл хахадта хүрэхэ шэмэтэ тэжээл бэлэдхэхэ гэһэн уялга абаа һэн. Бүхыдөө 16600 тонно силос дарагдахаар хараалагдаһан байгаа. Теэд сентябриин 1-нэй мэдээгээр 5352 тонно гэхэ гү, али хараалһан түсэбэйнгөө гурбанай нэгэ хубиие дүүргэһэн болоно. Үбһэ ногоо бэлэдхэхэ түсэб 56 процент дүүргэгдээ. Талын Булагта хүдэлжэ байһан силос хуряадаг хоёр комбайн үе үе болоод лэ эбдэржэ урагшаа ябанагүй. Мүн Үдэнтын бригада шэмэтэ тэжээл удаанаар бэлдэнэ.

Юрөөгэй колхоз хүдэлмэришэдөөр үсөөн юм. Тиибэшье ажал хэжэ шадаха хүнүүдынь бултадаа ниитын хүдэлмэридэ хабааданагүй. Колхозой правлени, партийна организаци тэдэнэртэ ямаршье хэмжээ абанагүй, эбсэшоод байна.

Д. Болхоев, манай корр.

Түрүү һууринуудые эзэлнэ

КПСС-эй ЦК-гэй ээлжээтэ Пленумые угтуулан гүрэндөө таряа тушааха түсэбөө богони болзорто дүүргэхын түлөө Тарбагатайн аймагай колхозууд мүрысэн эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Тус мүрысөөндэ «Коммунизм», «Советская Россия», «Искра» колхозууд түрүү һууринуудые эзэлнэ. Илангаяа «Советская Россия» колхозойхидые магтахаар. Юуб гэхэдэ, энэ колхоз таряа хуряалгаар түрүүшын үдэрнүүдтэ аймаг соогоо хожомдожо ябаһан аад, мүнөө 2-дохи һууридa гаранхай. Колхозой бүхы комбайн амяарлан хуряалга хэжэ байна. Тиихэдэ тус колхоз гүрэндөө таряа тушаалгаар 1-дэхи һуури бүхөөр эзэлжэ байнхай. Мүнөө 1500 центнер таряа гүрэндөө тушаагаа гэхэ гү, али түсэбөө 40 гаран процент дүүргэбэ.

Г. Громов.

Республикын колхоз, совхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй ябаса тухай

1959 оной сентябриин 1-нэй мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймаг	Силостэ орохо ургамал хуряалга	Үбһэ сабшалга	Һүрилэгдэһэниинь
Түнхэнэй	139,4	109,9	68,8
Зэдын	112,1	93,1	80,3
Хойто-Байгалай	100,0	—	70,1
Сэлэнгын	94,9	88,1	91,3
Б-Кударын	94,2	68,1	89,7
Мухаршэбэрэй	90,9	100,9	92,1
Прибайкалиин	90,6	96,6	81,3
Баргажанай	89,4	82,9	85,0
Кабанскын	88,0	75,3	85,8
Яруунын	87,7	107,9	60,3
Тарбагатайн	85,8	91,3	94,6
Хориин	83,2	109,9	68,8
Иволгын	82,0	88,1	91,9
Бичурын	76,2	104,0	95,0
Кударын	73,5	89,3	94,7
Ториин	72,6	90,4	84,8
Заиграйн	69,2	106,7	87,8
Кяхтын	62,9	80,1	94,2
Курумканай	62,3	87,5	92,2
Закаменай	54,2	99,5	88,6
Хэжэнгын	54,0	102,7	87,5
Ахын	—	98,5	96,9
Баунтын	—	83,9	75,8
СОВХОЗУУД:			
Кяхтын	169,6	104,9	91,9
Кабанскын	138,5	86,7	94,1
Борьёогой	31,7	56,1	49,4
«Эрдэм»	129,1	114,2	94,6
Сэлэнгын	102,8	85,3	86,5
Хориин	100,7	102,3	72,3
Иволгын	84,7	91,1	81,4
Яруунын	58,3	129,1	78,5
Бичурын	53,4	93,4	87,2

Республикын колхоз, совхозуудта таряа хуряалгын ябаса тухай

1959 оной сентябриин 5-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр).

Аймаг	Таряа хадалга	Сохигдоһониинь
Кударын	66,2	17,5
Хэжэнгын	38,3	12,5
Бичурын	37,9	60,8
Ториин	36,7	33,7
Зэдын	34,9	38,9
Баргажанай	33,2	37,9
Кяхтын	32,9	32,4
Мухаршэбэрэй	32,2	12,0
Курумканай	30,7	59,7
Баунтын	30,2	30,8
Иволгын	28,8	50,9
Закаменай	26,7	12,8
Хориин	25,1	16,9
Тарбагатайн	24,0	70,7
Заиграйн	23,5	71,4
Хойто-Байгалай	22,5	44,0
Яруунын	21,2	21,5
Кабанскын	19,4	28,9
Сэлэнгын	19,3	30,7
Прибайкалиин	19,2	36,1
Түнхэнэй	17,5	66,3
Байкало-Кударын	16,9	17,6
СОВХОЗУУД:		
Борьёогой	80,6	38,0
Сэлэнгын	61,5	34,6
Кяхтын	58,1	32,9
«Эрдэм»	42,1	14,9
Бичурын	37,5	24,6
Иволгын	36,5	56,3
Хориин	32,3	12,5
Кабанскын	23,9	12,1
Яруунын	15,0	23,9

Курганай область. Баксарска совхозой комбайнер Н. Екимов нёдондо жэл холбогдомол хоёр жаткатай агрегадтаа ажаллахадаа 1400 гектар таряа амярлан хуряаһан юм. Тэрэ нүхэр байгша ондо агрегадтаа үшөө нэгэ жатка нэмээжэ, мүнөө үдэр бүри 100—110 гектар хадана. Саашадаа үдэрэйнгөө нормые 150 гектарта хүргэхөөр шиидэнхэй. Зураг дээрэ: Н. Екимовэй агрегат таряа хадажа ябана.

ТАСС-эй фотохронико.

Соёл сурталай хүдэлмэри тодорхойгоор, удха түгэлдэрөөр ябуулая

Һаяхан КПСС-эй обкомдо соёл сурталай хүдэлмэриие ударидаг партиин айкомуудай секретарьнуудай, КПСС-эй айкомуудай пропаганда, агитациин таһагые даагшанарай, мүн республикын соёл сурталай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн болоо. Соёл сурталай хүдэлмэриин зарим асуудалнууд болон партийна организацинуудай зорилгонууд гэһэн элидхэл КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр **Очиров** тус зүблөөн дээрэ хээ.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ болоһон национальна республикануудта соёл сурталай хүдэлмэри хүтэлбэрилдэг партиин обкомой секретарьнарай зүблөөнэй дүнгүүд, тэрээнтэй дашарамдуулан республика доторхи соёл сурталай хүдэлмэриин байдал, тэрээнэй дутагдалнуудые усадхаха зорилгонууд тухай элидхэлшэ тодорхойгоор зүблөөндэ хабаадагшадта хэлэжэ үгөө. Элидхэлэй һүүлээр хэдэн хүн нэмэлтэ элидхэл хэжэ, үгэ хэлээ.

ОЙЛГУУЛАМЖЫН ХҮДЭЛМЭРИИЕ ҮРЭ ЕХЭТЭЙГЭЭР ЯБУУЛХА

Таряа хуряалгын үедэ аймаг соо ниитэ-политическэ хүдэлмэриин ямараар ябуулагдажа байһан тухай КПСС-эй Зэдын айкомой секретарь нүхэр **Якимов** нэмэлтэ элидхэл хэбэ.

Таряа хуряалгаяа богонихон болзорто, шанар һайнтайгаар дүүргэхын тула ажалшадай дунда эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр, үрэ ехэтэйгээр ябуулжа, олониитын хүсые элсүүлхэ гээшэ шиидхэхы удхашанартай. Энэ зорилгоор КПСС-эй айком, партийна эхин организацинууд зарим тэды хүдэлмэри ябуулжа байнхай гэжэ нүхэр Якимов мэдүүлээ.

Аймаг доторхи полевой стануудай дэргэдэ 17 агитпункт эмхидхэгдээ. Таряа хуряагшадай дунда 107 агитатор ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Таряа хуряалгын эхилһэнһээ хойшо ажалшадай дунда 140 лекци уншагдаа, Сталинай, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай агитпунктнууд муу бэшээр хүдэлнэ. Тэндэ кино ходо харуулагдана, уран һайханай бүлгэмэйхид концерт табина, асуудал болон харюугай үдэшэ үнгэргэгдэнэ. Эдэ агитпунктнууд уран һайханаар бэшэгдэһэн уряа лозунг ба плакадуудаар шэмэглэгдэнхэй.

Таряа хуряалгын эхилһэн сагһаа хойшо аймагай механизаторнууд ехэ габшагайшалга гаргажа, абаһан уялгануудаа дүүргэхын тула эршэмтэйгээр ажаллана гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Мүнөө Борьёогой совхозойхид таряа хуряалгаяа дүүргээд, баалнуудые хуряажа байна. Тэрэшэлэн таряа хуряаха, гүрэндэ тушааха хүдэлмэри Дзержинскиин, XX партсъездын нэрэмжэтэ, «Октябрь» колхозуудта муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй.

Таряа хуряалгын эхилхэһээ бүри урид «Коммунизм» колхоздо, Борьёогой совхоздо колхозуудай түрүүлэгшэнэрэй, механигуудай, партийна эхин организациин секретарьнарай семинар боложо, таряа хуряалгын үедэ машина, техникээ һайнаар ашаглаха, ажалшадай хүсэ зүбөөр эмхидхэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн юм.

КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэриие арад зондоо ойлгуулхын тула ямар хүдэлмэриин ябуулагдажа байһан тухай партиин Железнодорожно райкомой секретарь нүхэр **Курдюков** мүн лэ нэмэлтэ элидхэл хэбэ.

Һүүлэй үедэ районой партийна эхин организацинууд ажалшадай дунда политическэ, ойлгууламжын хүдэлмэри олон янзын формотойгоор, удха түгэлдэрөөр ябуулдаг болоо. Районой предприятинууд, эмхи зургаануудта лекторэй үдэр үнгэргэгдэнэ, культурын хоёр университет нээгдээ. Зундаа ПВЗ-гэй парк соо хүдэлмэришэдтэ зорюулжа аман үгын журнал, тематическа (мастернуудай, цехын түрүүшүүлэй, хүдэлмэришэн эхэнэрнүүдэй) тусхай үдэшэнүүд тон һонирхолтойгоор, олон хүнэй хабаадалгатайгаар үнгэргэгдөө. Саг үргэлжэ хүдэлдэг 6 агитпункт район соо бии. Агитаторнуудай һургуули эмхидхэгдэнхэй. Мүн 1200 хүнэй хабаадалгатайгаар арадай дружинанууд бии болгогдонхой. Мүнөө КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй тогтоолые арад зондоо ойлгуулха хүдэлмэри ябуулжа байнабди. Энэ асуудалаар агитаторнуудай семинар, партийна эхин организацинуудай секретарьнарай зүблөөн болоо. Предприятинуудтахи техническэ дэбжэлтэ түргэдхэхэ, уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын дурадхалнуудые суглуулжа, зүбшэн хэлсэхэ тусхай комиссинууд байгуулагдаа гэжэ нүхэр Курдюков мэдээсэбэ.

Политическэ хүдэлмэриин дүй дүршэл тухай үргэнөөр зүбшэн хэлсэхэтэеэ хамта, энэ хэрэгтэхи дутуу дунданuудые элирүүлэн тэмдэглэжэ, КПСС-эй Бичурын айкомой секретарь нүхэр **Федотов**, КПСС-эй Прибайкалиин айкомой секретарь нүхэр **Скубаренко** гэгшэд үгэ хэлээ.

АЖАБАЙДАЛТАЙ ҺУРГУУЛИНУУДАЙ ХОЛБОО БАРИСААТАЙ БАЙХЫН ТҮЛӨӨ

Һургуулинуудтахи һуралсал һайжаруулха асуудалда зүблөөн дээрэ ехэ анхарал хандуулагдаа.

Энэ жэлдэ һургуулинуудай һуралсал шэнэдхэн хубилгаха тухай хуулиин ёһоор һургуулинууднай ажаллажа эхилбэ. Тиимэһээ партийна организацинууд һургуулинуудта ехэ туһаламжа үзүүлхэ ёһотой гэжэ элидхэлшэ нүхэр **Очиров** тэмдэглээ.

Гэбэшье КПСС-эй зарим айкомууд һургуулинуудта анхаралаа тон багаар хандуулна. Жэшээлхэдэ, партиин Зэдын айком энэ жэлэй туршада бюрогойнгоо заседани дээрэ һургуулиин ажал хүдэлмэри тухай нэгэшье асуудал зүбшэн хэлсээгүй. Тэрэшэлэн КПСС-эй Хориин, Октябрьска райкомууд һургуули тухай асуудал оройдоо нэгэ нэгэ дахин зүбшэн хэлсээ.

Гэхэтэй хамта республикын олон һургуулинуудай барилга муугаар ябуулагдана. Мүн һургуулиин наһанай үхибүүдые һуралсалда хабаадуулха талааршье горьтойхон дутагдалнууд бии гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ.

Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае бэхижүүлхэ тухай, арадай гэгээрэлые саашадань хүгжөөхэ тухай Хуулиин аймаг дотор али зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһан тухай КПСС-эй Сэлэнгын айкомой секретарь нүхэр **Цыбенов** нэмэлтэ элидхэл хээ.

Һургуулиин һуралсал шэнэдхэн хубилгаха тухай асуудал энэ жэлэй апрель һарада партиин айкомой пленум дээрэ һургуули, колхоз, предприяти болон эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар зүбшэн хэлсэжэ, тодорхой хэмжээ-ябуулгануудые баталан абаһан байнабди гэжэ тэрэ хэлэбэ. Һүүлээрнь энэ асуудал КПСС-эй айкомой бюрогой, аймгүйсэдкомой заседанинууд дээрэ хэдэн дахин зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Һүүлэй үедэ һургуулинуудай материальна база бэхижүүлхэ тушаа КПСС-эй айком, нютагай партийна эхин организацинууд бага зэргэ хүдэлмэри эмхидхэһэн байха юм. Үнгэрһэн жэлдэ долоон жэлэй нэгэ һургуулиин, 1 эхин һургуулиин байшан баригдажа, олохон һургуулинуудай байра шэнэдхэгдэн заһагдаа. Энэ жэлдэ олониитын хүсөөр Селендумын дунда һургуулиин байшан, спортын 2 зал, 2 теплицэ баригданхай. Аймагай һургуулинууд һуралсалай элдэб хэрэгсэл түхеэрэлгэнүүдээр муу бэшээр хангагдаа. Жэшээлхэдэ, гансахан Ново-Селенгын дунда һургуули һүүлэй жэлнүүдтэ 120 мянган түхэригэй һуралсалай түхеэрэлгэнүүдые абаһан байна. Тиигэжэ Ново-Селенгын, Загастайн дунда һургуулинуудта ном заалга кабинедэй гуримда оронхой.

Үнгэрһэн һуралсалай жэлэй туршада техническэ һуралсал эмхидхэхэ, үхибүүдые ажалда һургаха талаар зарим тэды хэмжээ абтаһан тухай нэмэлтэ элидхэл хэгшэ тэмдэглээ.

Һуралсалай жэлэй һүүлээр һурагшадай үйлэдбэриин 6 бригада, үйлэдбэриин 7 звено, залуушуул-комсомолшуудай 2 лагерь, хамта 495 һурагшадай хабаадалгатайгаар эмхидхэгдэһэн байна. Эдэ һурагшадай хүсөөр 145 гектар кукуруза, 35 гектар турнепс, 50 гектар овощь таригдаа. Мүн тэдэнэр үйлэдбэриин бусадшье олон һалбаринуудта ажаллажа, колхоз, предприятинуудта горьтойхон туһаламжа үзүүлээ. Жэшээнь, Селендумын дунда һургуулиин һурагшад Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо, Сэлэнгын совхоздо 16700 гаран хони хайшалаа, 95 гектар кукуруза тарижа ургуулаа гэжэ нүхэр Цыбенов мэдүүлээ.

Кабанскын аймагай Выдрино, Вилюйскэ хүдэлмэришэдэй томо тосхонуудта һурагшадай ном наймаалагданагүй, энээн тушаа республикын «Книготоргын» конторын хүдэлмэришэд юрэ анхаралаа хандуулдаггүй юм гэжэ тус аймагай партиин айкомой секретарь нүхэр **Комиссаров** мэдүүлээ.

КПСС-эй зарим айкомууд аймагай гэгээрэлэй таһагай даагшадые, һургуулиин директорнүүдые эльгээхэ тухай эрилтэ республикын гэгээрэлэй министерствын урда табидаг заншалтай. Тэрэ ехэ буруу. Юуб гэхэдэ, аймаг бүхэндэ эдэ тушаалнуудые даажа хүдэлхөөр залуу бэрхэ, габьяатай багшанар олон бии гэжэ гэгээрэлэй министрын орлогшо нүхэр **Никоров** тэмдэглээ.

ПАРТИЙНА ГЭГЭЭРЭЛЫЕ ГҮНЗЭГЫ УДХАТАЙ БОЛГОХО

Элидхэлшэ болон зүблөөн дээрэ үгэ хэлэгшэд партийна гэгээрэлэй асуудалнуудта ехэ анхаралаа хандуулха зуураа, кружогууд, политическэ һургуулинууд болон семинарнуудта шэнэ жэлые бэлэдхэл һайнтайгаар угтажа, эмхитэйгээр эхилхэ, хэшээлэйнгээ удхыень дээшэлүүлхэ шухала гэжэ тэмдэглээ.

Һуралсалай шэнэ жэлдэ марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые, КПСС-эй түүхэ болон теориие, партиин XXI съездын, мүн КПСС-эй ЦК-гэй Пленумүүдэй табиһан теоретическэ асуудалнууд болон бодото зорилгонуудые гүнзэгыгөөр шудалжа, долоон жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлхэ гээшэ политическэ гэгээрэлэй гол зорилго болоно.

— Долоон жэлэй түсэбөөр хараалагдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэ кадрнуудай экономическа һуралсал ехэ удхашанартай гэжэ элидхэлшэ тэмдэглээ. Иимэ һуралсалай ашаар манай кадрнууд хэрэг, ажалаа гүнзэгыгөөр мэдэдэг боложо, ажахынгаа арга боломжонуудые ашатай туһатайгаар хэрэглэнэ.

Тиимэ дээрэһээ коммунистнууд болон партийна бэшэ эдэбхитэдэй экономическа һуралсал партийна организацинуудай гол анхаралда байха зэргэтэй. Энээнтэй дашарамдуулан зүблөөн дээрэ КПСС-эй Закаменай айкомой гаргаһан алдуу, дутагдалнууд шүүмжэлэгдээ. Нёдондо энэ аймагта промышленностиин, хүдөө ажахын болон барилгын экономикые шудалха 15 семинар хүдэлһэн юм. Харин энэ жэлдэ иимэ семинарнуудай тоо оройдоо наймандаа ороһон байна. Гэхын хажуугаар Закаменай аймагта мүнөөнэй политикые шудалха кружогуудай тоо дан олон болгогдоо, нёдондо 29 байһан аад, һуралсалай энэ жэлдэ 35 болоо.

КПСС-эй Кяхтын айкомой секретарь нүхэр **Чебунин**, КПСС-эй Заиграйн айкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша нүхэр **Лошкомоева** үгэ хэлэхэ зуураа, эдэ аймагуудта һуралсалай шэнэ жэлдэ партийна гэгээрэлые һайжаруулха тушаа хэгдэжэ байһан хүдэлмэри тухай хөөрөө.

Кяхтын аймагта һуралсалай шэнэ жэлдэ экономико шудалха 13 кружогууд болон семинарнууд бии болгогдоһон байна. Мүн КПСС-эй түүхэ шудалха кружогууд, семинарнууд эмхидхэгдэжэ, тэндэ Коммунистическэ партиин, Эхэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай болон тэрэнэй хойтохи жэлнүүдэй ажалябуулгада гол анхаралаа хандуулхаар шиидэнхэйбди гэжэ нүхэр Чебунин хэлээ.

Элидхэлшэ болон зүблөөн дээрэ үгэ хэлэгшэд партийна гэгээрэлэй удхашанарые дээшэлүүлхын түлөө һайн бэлэдхэлтэй, оролдосотой, пропагандистска хүдэлмэридөө дуратай хүнүүдые томилхо хэрэгтэй гэжэ мэдүүлээ. Тиимын тула пропагандистнуудай теоретическэ болон методическа бэлэдхэлые дээшэлүүлхын түлөө тэдэнтэй саг үргэлжэ семинар үнгэргэжэ, тэдэниие һургажа байха хэрэгтэй.

Партийна организацинуудай зүгһөө комсомолой политическэ гэгээрэлэй хүдэлмэридэ хододоо туһаламжа үзүүлжэ байха шухала гэжэ ВЛКСМ-эй обкомой секретарь нүхэр **Дамбаев** тэмдэглээ. Илангаяа комсомолой политическэ гэгээрэлэй кружогуудай пропагандистнуудаар бэлэдхэлтэй, шадамар коммунистнуудые томилхо ёһотой гэжэ нүхэр Дамбаев саашань мэдүүлээ.

Зүблөөн дээрэ хамта 9 хүн үгэ хэлээ.

„Агитаторай блокнодой" ээлжээтэ номер

КПСС-эй Бурядай обкомой пропаганда, агитациин таһагай хэблэн гаргадаг «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ 16-дахи номер һаяхан бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэбэ.

Бурядай республикын бүхы механизаторнуудта Борьёогой үүлтэртэ хонинной совхозой механизаторнуудай хандаһан бэшэг блокнодой эхиндэ толилогдоо. Бурядай совнархозой горнорудна промышленностиин управлениин начальнигай орлогшо, главна инженер нүхэр В. Оглоблин «Шахтёрнууд, шэнэ илалтануудые туйлахын түлөө!» гэһэн статья соогоо республикын шахтёрнуудай оролдосотой һайнаар ажаллажа байһан тухай, долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө ямар хэмжээ абажа байһан тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэһэн байна. «Колхоз доторхи ажалай мүнгэн түлөөһэн» гэһэн Ф. Ушнаевай статья дотор мүнгэн түлөөһэнэй ашагтай туһатай байһан тухай хэлэгдэнэ.

«Түрүү дүй дүршэл тухай» гэһэн гаршаг доро «Прибайкалец» колхозой һаалишан Александра Бурдуковскаягай хөөрөөн толилогдонхой.

«Агитаторай блокнодто» бусадшье статьянууд хэблэгдээ.

Зураг дээрэ: Улан-Удын оёдолой фабрикын эрхим хүдэлмэришэн **Е. А. Кушнарева.** Энэ нүхэр халаанайнгаа даабари хододоо 140—150 процент дүүргэдэг юм.

Н. Сафроновой фото.

Партиин уряада бодотоор харюусана

Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, техническэ дэбжэлтэ туйлахын түлөө бүгэдэ арадай социалистическэ мүрысөөнэй далайсые улам үргэдхэе гэһэн КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй Хандалгада Улан-Удын Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиинхид бодото ажалаараа харюусана.

Тус артелиинхид долоон жэлэй туршада продукци бүтээн гаргалгаяа нёдондо жэлэйхитэй сасуулбал 2 дахин ехэ болгохо юм. Тиигэжэ 1965 ондо шаажан гүйлгэгдэһэн амһартанууд 2000 тонно бүтээгдэхэ болоно.

Иимэ ехэ хэмжээнэй амһартануудые гаргадаг болохын тула үйлэдбэреэ үргэдхэхэ, ажал хүдэлмэреэ оньһожоруулха, автомат-зэбсэг нэбтэрүүлхэ тушаа нилээд юумэ хэгдэхэ байна. Илангаяа партиин ЦК-гэй июниин Пленумэй һүүлээр энээн тушаа тус артелиин гэшүүд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ехэхэн анхаралаа хандуулдаг болонхой. Үйлэдбэриин технологи һайжаруулха, шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ тусхай түсэб зохёогдожо, хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Мүнөө энэ артельдэ шэнэ цех баригдажа дүүргүүтэй байна. Тэндэнь шэнэ түхеэрэлгэнүүд табигдаха юм. Электрын аргаар амһарта галдаха, һүүлдэнь хатааха пеэшэн хэгдэжэ байна.

Тэрэшэлэн түүхэй эд болбосоруулха цех ойрын жэлнүүдтэ үргэдхэгдэхөөр хараалагдана. Тиигэжэ амһарта бүтээхэ хүдэлмэри үргэлжэ оньһожоруулагдажа, үйлэдбэридэ поточно арга хэрэглэгдэхэ болоно. Мүн шаажан бэлдэхэ завод баригдахань.

Эдэ бүгэдын ашаар жэлдээ 30 миллион түхэригэй продукци гаргагдаха болохо юм. Тиигэжэ тус артелиин бүтээһэн гос һайхан амһартанууд ганса манай республикада бэшэ, харин Сибириин, Дальна Востогой бусад олон хизаар, областьнуудта бүри олоор абаашагдаха байна.

Партиин Центральна Комитедэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон тус артелиин хүдэлмэришэд ажалай шэнэ амжалта туйлахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. Тэдэнэр 8 һарынгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргээд, ехэхэн хэмжээнэй продукци түсэбһөө гадуур үгэбэ.

Слесарь П. Крюков, хүдэлмэришэд Н. Титов, Г. Суворов болон бусад эрхим ажалаараа суурхадаг болонхой.

Д. Цыренов.

Советскэ байгуулалта

Баһал „забдань" болоногүй гээшэ гү?

Дабаатын сомоной Соведэй эмхидхэлэй хүдэлмэри һүүлэй үедэ нилээд һайжараа гэжэ тэмдэглэмээр. Культурно-байгуулалтын болон ажахын шухала шухала асуудалнууд сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэнэ. Энэ жэлэй хабар болоһон һунгуулиин урда тээхи суглаанууд дээгүүр һунгагшадай хэһэн шүүмжэлэл, тэдэнэй оруулһан дурадхал, захяанууд согсологдожо, дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулганууд абтанхай. Тэдэ хэмжээнүүдые хаһа саг соонь бэелүүлхэ тухай сомсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй зүгһөө анхарал табигдадаг боложо байнхай.

Гэхэтэй хамта сомоной Совет ажалшадтаяа нягта холбоо барисаа байгуулжа шадаагүй гэжэ сэхэ хэлэхээр байна. Мүнөө хүрэтэр һунгагшадайнгаа урда депутадууд тоосоогоо хээгүй байһаар. Һунгагшадайнгаа олгоһон этигэл найдабариень тэдэнэр мартана гү, али хайша хэрэгээр хандана гэхэдэ хайшаа юм? Һунгагшадайнгаа захяа, дурадхалнуудай хэр зэргээр бэелүүлэгдэжэ байһан тухай депутадуудай тоосодоггүйнь гайхалтай.

Энэ хүдэлмэриие нэн түрүүн сомсоведэй гүйсэдком эмхидхэхэ уялгатай. Гэбэшье энээн тушаа ёһотой анхарал табигданагүй.

— Депутадуудай тоосоо һайнаар эмхидхэжэ шадаагүй гээшэбди. Өөрынгөө хүдэлмэри тухай һаянай арбаад депутат тоосоһон юм,—гэжэ сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Рыгдылов хөөрэнэ.

Хөөрэлдөө хээд байхада нүхэр Рыгдылов миил һуугаагүй шэнги болоно. Зүгөөр һунгуулиин ямар округой депутат хаана, хэзээ тоосоогоо хээб, тэндэнь юун гэжэ, ямар һанамжа, дурадхалнуудые һунгагшад оруулаа хаб гэжэ һонирхоод, «суглаанай протоколнуудые харуулыт» гэхэдэмнай нэгэшье протокол олдобогүй. Сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Рыгдыловэй өөрыншье тоосоогоо хэхэ «забдань» болоогүй.

Сомоной эрхэ байдалые хараадаа абажа, ажахын болон культурна байгуулалтын гол һалбаринуудай талаар саг үргэлжын 3 комисси бии болгогдоһон байна. Сомсоведэй хүдэлмэридэ ажалшадые эдэбхитэйгээр хабаадуулха, ажахын түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ, арад зоной байдал һайжаруулха, соёл болбосоролыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ эдэ комиссинуудай нэгэнииншье, эдэбхи үүсхэл гарганагүй, туһа хүргэнэгүй. Сомсоведэй хоёрдохи сессидэ гурбан жэлэй соёлой добтолгын түсэбэй дүүргэлтые хаража үзэһэн байха. Ниитын адуу малда тэжээл бэлэдхэлэй ябаса, ургаса хуря... хэр зэргээр бэлдэжэ байһан асуудал гурбадахи сесси дээр... шэн хэлсэгдээ. Эдэ асуудал... бэлэдхэхэдэ культурно-ажа... лай, хүдөө ажахын саг үрг... комиссинууд огто хабаадааг... миссиин түрүүлэгшэнэр нүхэ... Хулугурова, Ц. Ц. Будажап... шэд «манһаа саагуур, на... наагуур» гэһэндэл шэмээгүй... гэргөө бшуу.

Саг үргэлжын комиссинууд... дэлмэридэ сомоной Соведэй г... ком ямаршье туһаламжа үз... гүй, тэдэнэй хүдэлмэри туха... дал сессидэ табигданагүй.

Саг үргэлжын комисси... үүргые, Соведэй хүдэлмэрид... нэй нилээд туһатайень нүхэр ... дылов хэнһээшье үлүүгээр ... ёһотой. Теэд хүдэлмэриинь ... эмхидхэхэ тухай һаналаа т... гүй.

Бурядай АССР-эй Констит... ёһоор нютагай Соведэй ээ... сесси зарлаха тухай гүйсэдх... митет шиидхэбэри абадаг ё... Теэд Дабаатын сомсоведэй г... ком сесси зарлаха тухай нэ... дахин шиидхэбэри абаагүй, а... шьегүй, Конституциин тэрэ эр... тоодоггүй байна.

Өөрынгөө дураар, гансаара... дэд нүхэр Рыгдылов Соведэ... жээтэ сесси зарлана гээшэ г... ведэй хүдэлмэридэ нүхэр Ры... вэй һаянай хүдэлжэ байгаа ... энэ эрилтэ тухай мэдээгүйшье... жа болоо гэжэ һанагдажа ... байгаа. Зүгөөр Бимба Цыб... сомсоведэй хүдэлмэридэ 10 ... жэл хүдэлнэ ха юм.

Мүн жэлэй эхин багаар до... мүнгэн татабари тухай эрх... суглаа ёһо тэдыгээр үнгэргэ... гадна, сомгүйсэдком нютага... байдалда хабаатай асуудалаар... эрхэтэдэй хамтын суглаа г... зарим һуурин газарай ажал... суглаа зарлаха тухай оро... гарганагүй.

Энэ сомсоведэй эмхидхэлэ... тын хүдэлмэри хангалтагүйгөө... бигданхай. Баталжа абаһан ... хэбэринүүдээ шалгажа үзэ... тэдэнээ хүсэндэнь хүргэдэггүй... рэһээнь ниитын адуу малда т... бэлэдхэлэй, таряа хуряалгын х... мэри сомон дотор тон һулаар ... лагдана. Эдэ бүхы хүдэлм... түргэдхэхэ тушаа сомсоведэ... сэдком эрид хэмжээ абанагүй.

Заиграйн аймсоведэй гүйс... эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэре... жаруулхадань Дабаатын со... Соведтэ бодото туһаламжа үз... бэзэ гэжэ һанагдана.

Г. Данза...
манай тусхай к...

„БУРЯТ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Үбһэшэдтэ анхаралаа табинагүй..."

Ярууны аймагай зарим колхозуудта үбһэ хуряагшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулагдана, аймагай культурын таһаг энэ хэрэгтэ анхаралаа хандуулнагүй гэжэ манай газетын августын 6-най номерто толилогдоһон бэшэг соо тэмдэглэгдэһэн байгаа.

КПСС-эй Ярууны айкомой секретарь нүхэр Павловай манай редакцида мэдээсэһэнэй ёһоор, бэшэг соо заагдаһан баримтанууд булта зүб байба. Үбһэ хуряалга, тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ ажаллажа байһан колхозникуудай культурна ... тые дүүрэн хангаха зорилго... магай культурын таһагай хү... рилэгшэд тодорхой хэмжээ-я... га хараалаа. Агитбригадань ... үбһэшэдэй дунда культурно-... рэлэй хүдэлмэри эмхидхэжэ, ... жэг наада харуулжа байна.

Үбһэшэдтэ ёһотой анхарал... дуулаагүй байһанайнь ... «Путь социализма» колхозой ... организациин секретарь нүхэр ... лаев, аймагай культурын та... даагша нүхэр Чимитов гэг... һануулга хэгдээ.

Москвадахи Владимир Ильичын нэрэмжэтэ заводой ахалагша мастер Анатолий Яковлевич Поздняков ниислэлэй бүхы предприятиинхид һайн мэдэдэг юм. Тэрэ үйлэдбэриие үргэлжэ дээрэнь нарижуулан һайжаруулхын түлөө мүрысөө эмхидхэжэ, гайхамшагта үүсхэл гаргаһан байгаа. **Зураг дээрэ:** (зүүн гарһаа). Уралан нарижуулагша Иван Кульков, ахалагша мастер Анатолий Поздняков, цехын партийна организациин секретарь слесарь Федор Ма... нин гэгшэд генераторнуудые түргэнөөр суглуулха тухай И. Кульковой оруулһан шэнэ дурадхалые зүбшэн хэлсэжэ байна.

ТАСС-эй фотохроника.

Үбһэ хуряаха, силос дараха хүдэлмэри һуларуулжа болохогүй

☆ ☆

АХА ДҮҮ ҮБГЭДЭЙ АМЖАЛТА

Адуу малдаа жэл хахадай тэжээл бэлдэхэ гэһэн Кударын «Путь к коммунизму» колхозойхидой үүсхэлые Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ артелиин гэшүүд ехэтэ дэмжэжэ, үбһэндөө үбгэн залуугүй гараһан юм. Тэдэнэй дунда аха дүүнэр Намсарай (74 наһатай), Найдан (65 наһатай) Булатовтан артелингээ правленидэ ерэжэ, тэжээл бэлэдхэлгэдэ өөһэдынгөө хубитые оруулалсаха гэһэн хүсэлөө мэдүүлһэн юм.

Тиигэжэ тус тустаа 150 центнер гү, али хамта 300 центнер үбһэ хуряаха гэһэн уялга абаа һэн.

Мүнөө хоёр үбгэд 72 гектарай ногоо сабшажа, 700 центнер һайн шанартай үбһэ хуряанхай. Зүгөөр аха дүүнэр энэ амжалтаараа һанаагаа амаршоогүй. Үшөө 150 центнер үбһэ сабшажа һурилөөд, колхоздоо тушааха гэһэн шэнэ зорилго урдаа табяад, эршэмтэйгээр ажаллажа байна.

Б. Шойнжонов.

Үбһэ хуряалгаа шамдуулха

Иволгын аймагай олонхи колхозуудта тэжээл бэлэдхэлэй хүдэлмэри тон һула, муугаар ябуулагдана.

Эндэ Харганаа Оронго хоёрые шэжэ үзөө һаа зүйтэй. Харгагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоохид мүнөө үбһэеэ хуряажа дуусаха удышэг байна. Сабшалан дээрэ хүдэлжэ байһан хүнүүдычь урам муутай, отогтоо хохолгүй, гэртээ харишадаг, үглөөгүүрнь орой ажалдаа гарадаг. Тэдэнэй дунда партийна, комсомольско организацинуудай зүгһөө олитэ-политическэ хүдэлмэри муугаар ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, бригаданuудта дайшалхы хуудаһанууд, малай дүнгүүдые харуулһан самбар огто харагдадаггүй. Мүнөө харсагдаһан колхоз сабшалангаа арайхан хахадые сабшажа дүүргэһэн. Тиимэһээ тэжээл бэлэдхэлгээр аймаг соогоо һүүлшын һуури эзэлнэ. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, колхозой хүтэлбэрилэгшэд үбһэ сабшалгын эхилһэнһээ хойшо хүдэлмэреэ ёһотой һайнаар эмхидхэжэ шадаагүй байшоо. Дээрэ нэрлэгдэһэн колхозуудые «Третья пятилетка» колхозтой байдалиинь оршон байдалаар сайшажа үзэбэл, ехэл зохид газарнуудта һууриҗанхай гэхээр. Оронго, Хурамша, Ганзурин нютагуудта үргэн элдин сабшалан бии.

Сэлэнгын эрьедэ оршодог «Третья пятилетка» колхозой газар хадалиг, хонхор ёнхор юм. Тиибэ яабашье, эндэ үбһэ, таряа хуряалга эршэмтэйгээр ябуулагдана. Силос дараха түсэбөө үни дүүргээ. 800 тонно шэмэтэ тэжээл адууһа малдаа бэлдэжэрхинхэй. Колхозой 339 га сабшалангай 221 гектарынь сабшагдаад, ехэнхи хубинь тармагданхай. Эндэ үбһэ тармаха, бухаллаха, һурилхэ гээшэ нилээд хүндэ. Юуб гэхэдэ, бороогой ороходо Сэлэнгэ мүрэн эрьеһээ халижа, сабшалангай талмайе уһаар хушажархина. Тиибэшье эндэхид сабшаһан үбһэеэ гээлтэгүйгөөр, шанартайгаар тармажа абахын тула ходо оролдожо байдаг. Тиигэжэ тармаһан үбһэеэ шобогорхон, богони сомоонууд болгожо һурилнэ. Энэнь таарамжатай байжашье болоо, яахадааб гэхэдэ, бухалнуудые бороондо сохюулхагүйн тула, түргэнөөр суглуулжа һурилхэдэ һайн ха юм. Илангаяа 30 гэшүүнтэй Дмитрий Хлебодаровай хүтэлбэрилдэг бригада һайнаар ажаллана.

Тус колхозойхидһоо аймагай бусадшье колхозууд жэшээ абажа, тэжээл бэлэдхэлээ, үбһэ хуряалгаяа шууд түргэнөөр ябуулха болоно.

Д. Дамбаев,
«Улаан Иволга» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Сэлэнгын аймагай Тельманай нэрэмжэтэ колхоз кукурузын үндэр ургаса хуряажа байна. Мүнөө эндэ 4000 гаран тонно силос дарагдаба. Колхозой хоёрдохи комплексно бригада үдэр бүри 80—90 тонно силос дарана. Зураг дээрэ: нүхэр ...раповай агрегат кукуруза хуряажа ябана. А. Мантаевай фото.

☆

Зэдэ голой эрьедэ

Зэдэ голой эрье зубшан Закаменай аймагай «Дружба» колхозой сабшалан нэмжынэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ тэндэнь канава һубагууд татагдажа, хүнэй гаталшагүй хүхэ намаг хатаагданхай. Хэдэн гүүртэ малай шэбхэ сабшалан дээгүүр тараагдаа юм.

Мүнөө үедэ Ёнгорбой тосхонһоо дээшэ доошоо үбһэшэдэй 6 звено ажаллана. Ара модотой газарнуудай үбһэн хуряагдаад, гүн һайн ногоотой үбэлжөөнэй сабшалан сабшагдажа байна.

— Бимбахай, Ехэ Талын сабшалангуудһаа хэдэн мянган центнер һайн шанартай үбһэ абахабди,—гэжэ колхозой хоёрдохи комплексно бригадын колхознигууд урматайгаар хөөрэлдэдэг юм. Хөөрэлдэхэншье зүб. Эндэһээ жэлһээ жэлдэ хэдэн мянган центнер малай тэжээл абтадаг. Бимбахайда хоёрдохи комплексно бригадын үбһэнэй звено коммунист Тохтохо Будаевай хүтэлбэри доро ажаллана. Энэ звенодо хамтадаа 17 хүн бии. Звеногойхид тэжээл бэлэдхэлэй эхилһэнһээ хойшо ажалай һайн дүнгүүдые харуулна. 240 гектар сабшаланһаа хамта 2880 центнер гү, али гектар бүриһөө 12—13 центнер үбһэ хуряаха ёһотой юм. Мүнөө звеногойхид колхоз соогоо түрүү һуури эзэлжэ ябана. Августын 10-най дүнгөөр зуу гаран гектар сабшажа, 1300 центнер һайн шанартай үбһэ хуряагаа. Сабшаһан үбһэеэ саг болзортонь тармажа, һурилдэг юм.

Б. Доржиев.

Түрүү хонишодой нэгэн

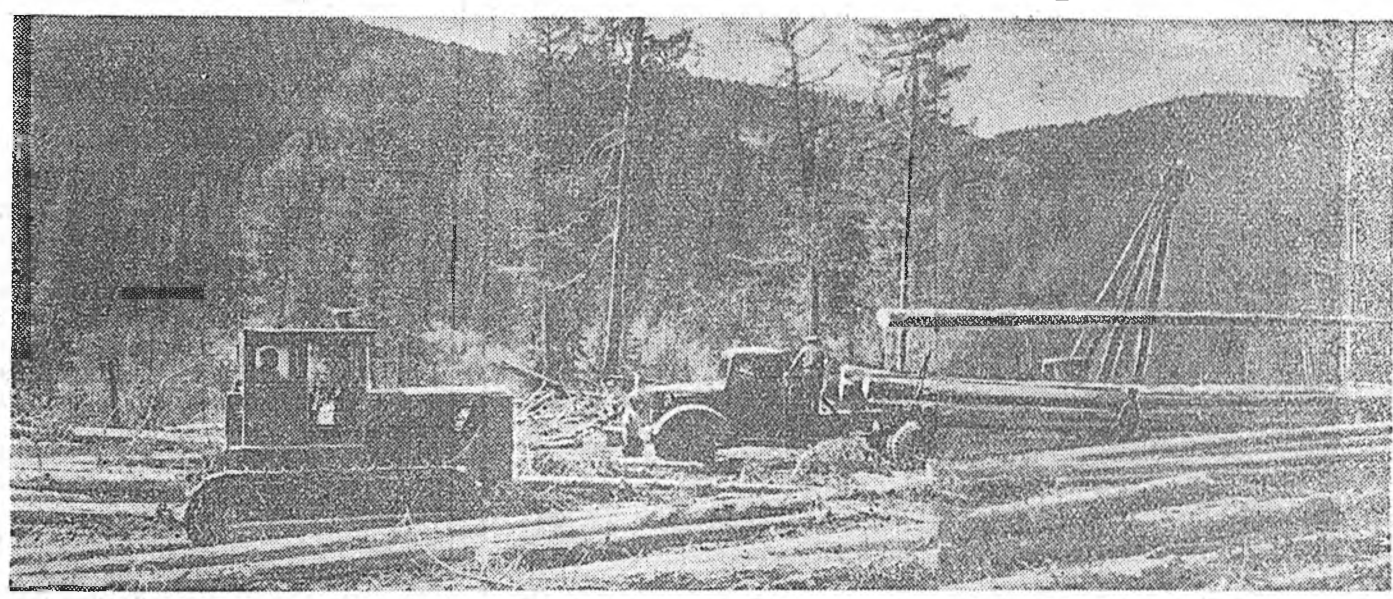
Ниитынгээ баялигые дээшэлүүлхын түлөө Хэжэнгын аймагай «Дружба» колхозой хонишод саг үргэлжэ оролдоно. Эдэнэр хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулхын, нооһо үгэлгыень дээшэлүүлхын хойноһоо тэмсэнэ.

Иимэ хонишодой тоодо 2-дохи комплексно бригадын түрүү хонишон Намжил Гылыков оролсодог. Нүхэр Гылыков харууһалжа байһан 347 толгой эхэ хонидоо гарзагүйгөөр ондо оруулжа, түл абалгые муу бэшээр үнгэргөө, хонин бүриһөө 2 килограмм 940 грамм нооһо хайшалаа. Тиихэдэ нүхэр Гылыков 100 эхэ хонинһоо 100 хурьга абажа, артелингээ хонин һүрэгтэ табиха уялга абаһан аад, мүнөө 70 хурьга абаад байна. Декабрь һарада түрүүлхээр ороондо орууланхай, оролдосо ехэтэйгээр ажаллана.

Жэлэй эсэс багаар хонидой хурьгалхада абаһан уялгаяа хонишон Гылыковэй дүүргэхэ байһаниинь лабтай.

Д. Доржиев.

Арадайнгаа ажахыда барилгын модо ехээр бэлэдхэжэ үгэе!

Отологдоһон модые ута зандань шэрэхэ түрүү арга республикымнай бүхы леспромхозуудта хэрэглэгдэдэг болонхой. Тус аргаар ажалаа эмхидхэһэн модо бэлэдхэлэй участок ажалайнгаа бүтээсые ехээр дээшэлүүлнэ. Зураг дээрэ: Итанцын леспромхозой модо бэлэдхэлэй Бурля гэжэ пунктда модо ашаалжа байна.

В. Богдановай фото.

65 БРИГАДА МҮРЫСЭНЭ

Түүхэтэ долоон жэлэй түсэбэй бэелүүлэгдэжэ эхилһэнһээ хойшо коммунистическэ ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэл улам үргэдэжэ байна. Республикымнай модо бэлэдхэлэй промышленностьда коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө 65 бригада, мастерска 8 участок, 6 цех, 4 халаан мүрысэжэ байна. Эдэ коллективүүдэй гэшүүдэй тоо хамта дээрээ мянгаһаа дээшэ болоно.

Байгша оной түрүүшын хахад жэл соо эрхим һайнаар хүдэлмэрилжэ, коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн модошодой бригаданууд олон. Хандагатайн леспромхоздо хүдэлдэг Павел Мизерный гэгшын бригада тэдэ түрүүшүүлэй нэгэн болоно. Энэ бригадын гэшүүд вагонуудта модо ашаалха зуураа, жэлэйнгээ даалгабарита түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, 1960 оной түсэбөөр хүдэлмэрилжэ эхилбэ.

Тус бригадынхид коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэтэй байһанаа харуулан, бултадаа олон мэргэжэлтэйнүүд болонхой. Бригадир нүхэр Мизерный бензинээр хүдэлдэг «Дружба» гэжэ хюрөө гүйсэд шудалаа. Тиихэдэ бригадын гэшүүд нүхэд Алексеев, Гусляков гэгшэд крановщигай, шоферой мэргэжэлтэйнүүд болоо. Нүгөөдэ зариманиинь үдэшын һургуулида һуража, юрэнхы эрдэм болбосоролсо дээшэлүүлнэ,

Байгалай леспромхозой слесарьнуудэй нэгэ бригадые һайшаан магтахада алдуу болохогүй. Михаил Митронкиной хүтэлбэрилдэг энэ бригадынхид коммунистическэ ажалай нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Тэдэнэр модо шэрэдэг автомашинануудые заһабарилдаг юм. Леспромхозой олохон шофернууд машинаяа энэ бригадынхидта заһабарилуулхые оролдодог болонхой. Эдэ слесарьнууд машина бүхэндэ техническэ заһабари һайнаар хэжэ, модо шэрэлгые түргэдхэхэ хэрэгтэ ехээр туһална. Заһабарида ороһон машина бүхэн графигай ёһоор, саг болзор соогоо, һайн шанартайгаар заһабарилагдана.

И. Васильев.

Оньһожоруулга үргэнөөр хэрэглэнэ

Республикымнай модо бэлэдхэлэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай областной Соведэй Президиумэй заседани һаяхан боложо, «Забайкаллес» комбинадай предприятинуудта үйлэдбэриие оньһожоруулха, автомат-техникээр хангаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байна.

Энэ суглаан дээрэ леспромхозуудай, мүн комбинадай бусад предприятинуудай инженернүүд, профсоюзай завкомой түрүүлэгшэнэр хабаадалсаа. Суглаан дээрэ хэлсэгдэһэнэй ёһоор, Итанцын леспромхозой инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, модошод үйлэдбэри дээрэ техническэ дэбжэлтэ туйлаха талаар КПСС-эй ЦК-гэй июниин Пленумэй шиидхэбэринүүдые амжалтатайгаар бэелүүлжэ эхилээ. Мүнөө энэ леспромхоздо отологдоһон модые ута зандань шэрэхэ арга участок бүхэндэ хэрэглэгдэдэг болоо. Нэн түрүүн модо ашаалха, буулгаха хүдэлмэриин түйсэд оньһожоруулагдаһан дээрэһээ энэ арга үргэнөөр хэрэглэжэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэн байна.

Тэрэшэлэн Хориин аймагай Хандагайн леспромхоздо отологдоһон модоной гэшүүһые тайраха хүдэлмэри зуун процент оньһожоруулагдаба. Энээнэй ашаар гэшүүһэ тайраха, сэбэрлэхэ хүдэлмэриһөө олон хүн сүлөөлэгдэжэ, үйлэдбэриин гол шухала ажалда табигдаһан байна.

Гурбадахи кварталда Хүрьбын, Итанцын леспромхозуудта үндэр хадада отологдоһон модо агаараар таллуулха дүүжэн харгы тодхогдожо эхилээ. Мүн Онохойн модоной комбинадта модо вагонуудта ашаалха тусхай кранууд ашаглагдадаг болохонь. Эдэ зэбсэгүүдэй ашаар леспромхозуудта ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ арга боломжо олдохо байна.

Н. Тюрнев.

ХҮДЭЛМЭРИИЕНЬ ҺАЙЖАРУУЛХААР БОЛОО

Буркоопсоюзай барилгын управлени Иволгын аймагай Гүрэльбэ нютагта модо бэлэдхэдэг горьтойхон предприятитай юм. Эндэнь барилгын модонһоо гадна, жэлдээ гурбан мянган кубометр хүрэтэр түлеэн бэлэдхэгдэдэг байна.

Модо бэлэдхэлэй энэ участок техникээр яһала хангагданхай, ажал хэрэгээ һайнаар ябуулха гүйсэд аргатай юм. Гэбэшье барилгын управлениин начальник нүхэр Анакин, модо бэлэдхэлэй участогай начальник нүхэр Цыренов гэгшэдэй муугаар хүдэлмэрилдэг дээрэһээ тус участок гарза ехэтэй, олзо багатайгаар хүдэлнэ. Бии байһан машина, зэбсэгүүдынь муугаар, бүтээсэ багатайгаар ашаглагдана. Һаяхан тодхогдоһон локомобиль галдаһан горючиингаа гаргашые харюулнагүй. Аяар арбан үдэр соо оройдоо арбаад кубометр модо хюрөөдэнэ. Нэгэ тракторынь хүдэлхэеэ болиһоор һара шахуу болоо.

Участогай модо бэлэдхэхэ түсэб һараһаа һарада дүүргэгдэнэгүй. Хюрөөдэхэ модоной үгы дээрэһээ ехэ хюрөөнь миин байна. Эдэ бүхы дутагдалнуудые мэдэжэ байгаад, участогай начальник нүхэр Цыренов зохихо хэмжээ абанагүй. Цыреновэй дааһан ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг дээрэһээ гүрэнэй мүнгэ зөөри гамгүйгөөр гаргашалагдана. Модо хатааха түхеэрэлгын нүхэ малталгада 6.500 түхэриг гаргагдаа һэн. Барилгын хүдэлмэриин таһалдуулагдаһан дээрэһээ тэрэ нүхэниинь шоройгоор бүтүүрхэ дүтэлөө.

Эндэ ажаһуудаг хүдэлмэришэдэй эрилтэ муугаар хангагдана.

Буркоопсоюзай правлени барилгынгаа управлениин Гүрэльбын участогай хүдэлмэриие шалгажа, эдэ дутагдалнуудые усадхаха бээзэ гэжэ һанагдана.

К. Дульский.

Үндэр шанда хүртэгшэд тухай

ХОНИШОН БАЗАРОВ

...Партийна суглаанай түлэг дээрээ ...ложо байхада, нюргаар набтар... шииираг бэетэй хүн гараа үргэ... үгэ эрибэ.

— Партиин гэшүүн Жамьян ...аровта үгэ үгтэнэ,—гэжэ түрүү...шынь мэдээсэхэдэ, суглаанда ...таашад тэрээн тээшэ эрьен ха... Энэ нүхэр партийна суглаан... ...ндэ ябалсадагшье һаа, хаа ...гээн шухала гэжэ бодоһон ...н тухайгаа хэлэдэг. Хэлэхэдээ ...э бэшэ юм. Тобшохоноор тоб ...а хэлэхэдээ үни удаан бодожо, ...бшэжэ үзэһэн юумэеэ хэлэдэг. ...өө энэ нүхэр үгэ хэлэхэ гэжэ ...риһаа бодоод, томоотойгоор ...жэ дуугарба:

— Манай колхозой ажахы олон ...лбаритай. Бодо мал, хонин, ...ун, гахай, таряан ажал, огород... ...е байна. Олон һалбаритайшье ...-онсо илгажа, энэ гэхээр юумэ ...ндэ байхагүй, иимэ ха даа, ажа...һаамнай биратай олзо ороно... ...-гээд үгэ хэлэгшэ байд гэжэ ...бшээд, саашань үргэлжэлүүлбэ: ...Ажахыдамнай нэгэ гол һалбари ...ха һэн гэжэ һанадагби. Иимэ ...һалбари минии һанахада хонин ...жал болохо зэргэтэй. Хони үсхэхэ... ...элбэг бэлшээри бии. тэдэниие ...үүлхэ хүнүүдшье байха. Энэ хоёр ...римта дээрээ үшөө наукын түй... ...лта, түрүү арга оншо нэмэбэл ...рэг ябахал байха, нүхэд...

— Энэшни сэхэ руунь табижа ...йна—гэжэ хэншьеб дуугарна.

— Зүб хэлэнэш, Жамьян. Хэлэ, ...э саашань.

— Саашань хэлэхэдэ иимэ байна. Хонин ажалдаа хам ороод, хоёр-гурбан жэл соо хонидой толгойе хоёр-гурба дахин олон болгожорхёо һаа ямар жэгтэй байха гээшэб! Олзо доход гээшэ орохол байха,— олон үгэ хүүргүй Жамьян Базаров мүнөө суглаандашье байһанаа мартаһан хэбэртэй хэлэжэл, хэлэжэл байба.

— Хонин ажалаа һэргээхын тулада тэндэ хэлэһэн үгэдөө эзэн хүнүүдые эльгээхэ хэрэгтэй. Коммунистнуудые хонин ажалда эльгээхэ хэрэгтэй. Бишье өөрөө хонин ажалда хүдэлхэ гэжэ шиидээб, намда эгээн муу отара үгэгты...

Тэрэнэй удаа үшөө хэдэн коммунистнар үгэ хэлэбэ. Тэдэнэр коммунист Базаровай үгые тон зүбшөөжэ, хонин ажалда хүдэлхэ дуратай байһанаа мэдүүлээ һэн.

Партийна суглаан коммунистнарай дурадхалые дэмжэн, хонин ажалда ойрын сагта хэдэн хүниие эльгээхэ гэжэ шиидхэбэри гаргаад, хэдые эльгээхые тодорхойлбо. Тэдэнэй дунда Жамьян Базаров оролсоһон байгаа.

Хойто үдэрынь Жамьян Базаров хонидой байрладаг газарта ошожо, тушаажа абаха һүрэгөө хаража үзэбэ. Бүрбэгэрхэн шара бээрэг хатайр хонидые харахадаа, Жамьян Базаров үсэгэлдэр суглаан дээрэ хэлэһэн үгэеэ зүб гэжэ тоолоод, хонин ажалда орохо гэжэ лаб шиидэбэ. Уланшьегүй һүрэг отара тушаажа абаа.

— Борьбоо хабирһан бирагүйл амитан байна даа,—гэжэ артелиин түрүүлэгшэ Жамьян Базаровта хэлэбэ. Хашаан соо хара толгойтой, шэрүүн сагаан нооһотой һүрэг хонид абар табар һолоомо шэмхэлжэ байбад. Түрүүлэгшэ тэдэниие хаража, байд гээд:

— Энэ муу жэбхүүн дэгэлыень тайлажа хаяад, нарин сэмбэ костюм үмэдхэбэл, хонин ажалһаа олзо орохол гээшэ даа,—гэбэ. Түрүүлэгшын эдэ шог үгэнүүд гүнзэгы удхатай байгаа. Нютагай үүлтэртэ хонидой һайн шэнжыень—үбэл хүйтэндэ саһан соо хамаагүй бэлшээд, хооллоод ябаха, хурса һайн мяха гарадаг, эхирлэдэг болон бусад шанарыень муудуулангүй, гансал нооһыень нарин ба нарибтар болгобол, хонин ажал колхозые үргэхэл гээшэ. Хатайр дагадха болошоһон һүрэг хонидые тушаажа абажа байхадаа Жамьян Базаровай ой ухаанда иимэ һанал бодол түрэжэ байгаа һэн.

Һайн эзэнэй гарта ороһон хонид хатайр туранхайшье һаа, үбэлэй ута нюргые үхэл гарзагүйгөөр дабажа гараһан байгаа. Харин хохи хабар үбһэ тэжээл барагдажа, үбэлэйхиһөө бэрхэтэй сагай ерэхэдэ, Жамьян Базаров даажа байһан хонидоо хэдэн багаханууд һүрэг болгожо һалгаагаад, үбһэ һолоомоной хог бог суглуулжа, хатайр хонидойнгоо үл хоол залгадаг һэн. Бээ даажа ябаха, яһалшаг хонидоо бэлшээдэг болоо. Хонидоо бэлшээридэ гаргахадаа холо абаашангүй, ойро зуура бэлшээхэдээ жабар өөдэ харуулжа заладаг һэн. Мүн һужаа намаг газарта хонидоо үни бэлшээнгүй, хуурайшье һаа, хагда ногоогоор һайн газарта заладаг байба. Иигэһээр хонид хабарай нюрга дабажа гараба.

1957 оной үбэлжэлгэдэ орохо доо тэрэнэй отара хүсэ тамираар һайнууд, мүн эзэнииншье дүршэлтэй хонишон болоод байгаа һэн. Тэрэ жэлдэ хонишон Базаров мэргэжэлтэдэй зүбшөөлөөр түл абалгые түрүүшынхеэ кошарно-базова аргаар эмхидхэһэн байха юм. Хонидоо байлгаха хото барижа, жабарай үлеэхэгүйгөөр дулаалжа заһаа. Үбһэ тэжээлээ зөөжэ абаа. Тиигээд түл абалгын эхилхэдэ хонишон унтан хэбтэнгүй ябажа, һая гараһан хурьгадые тэнжээжэ, эхэдэнь табижа хүхүүлдэг, хамаг хара хүдэлмэри хэлсэдэг байгаа.

Ахалагша хонишоной хүдэлмэридэ тэрэнэй хүгшэн нүхэр Дарима Жамсарановна хаһа соогоо хамһалсажа, туха соогоо туһалдаг байгаа.

Нёдондо хонишодой бригада хонидоо таргалуулхын тулада Дардын Хүл гэжэ газарһаа холын бэлшээридэ гаргаһан байна. Эндээ бүхэли зундаа һайн бэлшээридэ хонидоо бэлшээгээд, үбһэ хуряажа дүүргэһэн хойно үбэлдөө байрладаг газартаа хонидоо асараа һэн. Тэрэ жэлдэ Жамьян Базаров зуун эхэ хонинһоо зуун табан хурьга абажа түлжүүлһэн байха юм. Энэ жэлэйнгээ дүнгые хаража үзөөд, ахалагша хонишон шамарлаба.

— Зууһаа зуун табые абаха гээшэ бага байна,—гэжэ Жамьян Базаров хэлээд, бригадынгаа гэшүүдтэ иигэжэ хөөрөө һэн: — манай ороной, мүн манай республикын түрүү хонишод зуун эхэ хонин бүриһөө 130 — 150 хурьга абана. Бидэ юундэ шаданагүй гээшэбибди?

—Бодожо үзэхөөр лэ байна,—гэжэ хонишон нүхэдынь харюусаа.

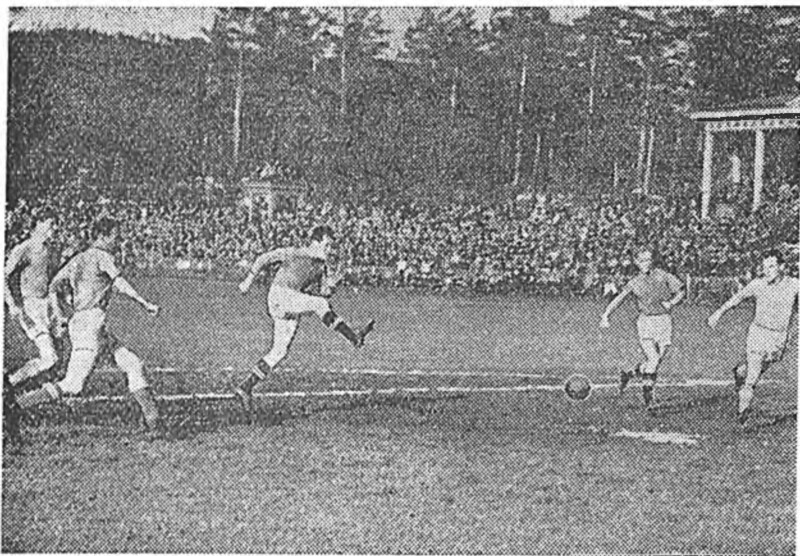
— Хонидоо хусада табихаяа болижо, искусственна үрэжүүлгэ хэгты,—гэжэ мэргэжэлтэд заабарилһан байгаа. Энэ заабариие хонишон Базаров наринаар дүүргэжэ, тэрэнь үрэ дүнгөө харуулба. Тэрэ жэлдэ хонишон Базаров ганса үбэлэй түл абалгаһаа зуун эхэ хонин бүриһөө 98 хурьга абажархёо. Энэнь Жамьян Базаровай түрүүшын ехэ амжалта болоһон байна. Хонишодой дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ һайн үрэ дүн харуулһанай түлөө Жамьян Базаров тэрэ зун Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаһан юм. 1958 оной эсэстэ хонишон Базаров отарынгаа зуун эхэ хонин бүриһөө 118 хурьга абажа, түрүүшынгээ амжалтые арьбадхаа һэн. Хонишоной эршэтэ ажалые Заиграйн аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд үндэрөөр сэгнэжэ, Жамьян Базаровые Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй депутадаар һунгаһан байха юм. Хонин ажалдаа ехэ дүршэлтэй болонхой. Энэ дүршэлөө «хадагалаад» ябадаггүй, харин залуу хонишодто ходо хэлэжэ, заажа үгэжэ ябадаг юм.

—Хонидые намартаал һайса таргалуулха шухала,—гэжэ Жамьян Базаров ходо хэлэдэг. Һайса бэлшээгээд, үдэшэ үглөөниинь уһалаад, минеральна тэжээл үгөөд байбал хонид түргэн таргалжа мяхажаха юм. Нажар таргалаагүй хонин—хонин бэшэ, муу түл үгэдэг.

Энэ жэлдэ хонишон Базаровай бригада зуун эхэ хонинһоо 120 хурьга абаха зорилго урдаа табяад, тэрэнээ бэелүүлхын түлөө ехэ оролдолго гаргажа байна. Саашадаа бүришье ехэ түсэб табинхай. Искусственнаар үрэжүүлгэ хэхэ аргые үргэнөөр хэрэглэжэ, һүрэг хонидойнгоо «жэбхүүн дэгэлые» тайлан хаяжа, «бостон» костюм үмдүүлхэ, гансал нарин нооһотой болгохо хүсэлэнтэй. Энэ хүсэл зорилгоёо бэелүүлжэ шадахаб гэжэ һаяхан «Хүндэлэлэй тэмдэг» гэһэн орден абахадаа найдуулһан байна. Коммунист Жамьян Базаров хэлэһэн үгэдөө хүрэдэг лэ гээшэ.

Н. Ключерев.

ФУТБОЛ Улан-Удын „Локомотив“ свердловскынхидтэ шүүгдэбэ

Республикын 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ үнгэрэгшэ амаралтын үдэр хүн зон олоороо суглараа. Тэрэ үдэр Улан-Удын «Локомотив» командынхид «Б» классай футболистнуудай дунда онсо шалгаргдаг Свердловскын (СКВО) командатай наадаһан байна. Свердловскын командада спортын 8 мастер наадана.

Нааданай түрүүшын хахадта хоёр команда адлирхуугаар наадажа, гушаад минутын үнгэрөөд байхада 1:1 тоотой болоһон байна.

Мүрысөөнэй эхилһээр 38 минутын үнгэрөөд байхада талмайн эээд алдуу хэжэ, ворота руугаа ялын бүмбэгэ сохиулха болобо. Энэ бүмбэгыень Свердловскын түлөөлэгшэ спортын мастер Анатолий Пивиков «Локомотивай» ворота руу сохижо, 2:1 тоотой болгоо.

Мүрысөөнэй хоёрдохи хахадта айлшад локомотивайхидай ворота руу нэгэ бүмбэгэ сохижо оруулһан байна. Удаань улан-удынхид тоогоо нэмэхые хэды оролдобошье шадаагүй.

Свердловскын футболистнар спортын мастернууд А. Пивиков, А. Черемушкин, В. Скулкин гэгшэд илангаяа һайнаар наадаа. Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр хоёр командын хоорондо болоһон мүрысөөндэ свердловскынхид 3:1 гэһэн тоотойгоор локомотивайхидые шүүгээ.

Улан-Удын «Локомотив» командынхид сентябриин 13-да Омскын «Иртыш» командатай наадаха юм.

Н. Николаев.

Олон зүйлэй мүрысөөндэ хэниинь шалгарааб?

Республикын дотоодын хэрэгүүдэй министерствын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда олон зүйлэй спортоор һаяхан мүрысөөнүүд болоһон байна. Буудалгаар, ябагаар, мотоциклээр урилдалгаар, самбо, бэрхэшээлнүүдые дабан гараха гэхэ мэтын мүрысөөнүүдтэ милициин хүдэлмэрилэгшэд олоор хабаадалсаа.

Хоёр үдэрэй турша соо болоһон мүрысөөндэ хабаадагшад, хүсэ шадалаа, шуран бэрхэеэ харуулһан байна.

Бэрхэтэй мүрысөөнүүдэй тоодо ородог мотоциклистнуудай урилдаан һонирхолтойгоор үнгэрөө. Ябахада бэрхэтэй 20 километрын урилдаанда нэгэшье мотоциклист саг соогоо, 24 минутын турша ерэжэ шадаагүй. Энэ зайе милициин старшина нүхэр П. Кириллов 27 минута 55 секунда соо ерэжэ, булганһаань түрүүлбэ.

300 метрын газарта бэрхэшээлнүүдые дабан гараха мүрысөөндэ милициин младша сержант Б. Никонорчук түргөөр гүйжэ, 1080 балл абаһан байна. П. Кириллов, П. Сорокин гэгшэд мүн эб шуран бэрхэеэ харуулаа.

Пистоледээр гүйдэл дундаа буудаха мүрысөөндэ П. Кириллов түрүүлжэ, 1000 баллтай болоо.

Самбо гэжэ бариддаанда хабаадаһан милиционернүүд бэлэдхэл муутай байба. Мүрысэгшэдэй нэгэниншье 1000 баллтай боложо шадаагүй.

Хоёр үдэрэй дүнгөөр 4.980 баллтай болоһон П. Сорокин нэгэдэхи һуури, 4700 баллтай болоһон П. Кириллов хоёрдохи һуури эзэлээ.

Г. Рютин.

Сагай уларил

Гидрометбюрогой мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика доторнай үүлэтэйшэг байха, Байгал шадарай аймагуудта зарим газарта багахан зэргын бороо орохо. Баруун тээһээ һулаханаар һалхилха. Улан-Удэ городто 17—19 градус дулаан болохо юм.

Сентябриин 9,10-да республика доторнай бага зэргэ үүлэтэй байха, бороо хура орохогүй. Үглөөгүүр тэ зарим газарта манатай байха. Хойто аймагуудта хюрүү унаха. Һүнихан һалхин болохо. Һүниндөө хойто аймагуудта 1 градус хүйтэнһөө 4 градус дулаан болохо. Үдэртөө 17—22 градус дулаан болохоор хараалагдана.

КНДР-эй хүдөө ажахые сэашадань хүгжөөхын түлөө

ПХЕНЬЯН, (ТАСС). КНДР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тухай асуудалаар Корейн Ажалай партиин Центральна Комитедэй Президиумэй үргэн заседани сентябриин 5-да болоо. Корейн Ажалай партиин Центральна Комитедэй Түрүүлэгшэ Ким Ир Сен заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, хүдөө ажахын талаар энэ жэлдэ хэгдэһэн хүдэлмэриие шэнжэлээд, хүдөө ажахые саашань хүгжөөхэ зорилгонуудые табиһан байна.

Орооһо таряа, хүдөө ажахын бусад ургамал ургуулан абалгаар тон ехэ амжалтануудай туйлагдаһан тухай заседан: дээрэ тэмдэглэгдэһэн байна. Ороной бүхы районуудта, барагаарай баян ургамүнөө жэлдэ абтахаар хүлэгдэнэ. Нёдондоной хидо орходоо нилээд ехэ орооһо тарян мүнөө жэлдэ абтаха юм.

Партиин хараалһан хэдэн хэмжээ-ябуулгануудай бэелүүлэгдэһэнэй ашаар республикын хүдөө ажахыда иимэ ехэ амжалтанууд туйлагдаа гэжэ заседани дээрэ тэмдэглэгдээ. Уһалагдадаг талмайе горьтойгоор үргэдхэлгэ, түрүү агротехникые хэрэглэһэн, газарые һайнаар ашаглаадаг болоһон ябадал эдэ хэмжээнүүдэй тоодо ороно.

Республикын хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ тодорхой зорилгонууд заседани дээрэ зааглагдаһан байха юм.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин кооперативуудые эмхидхэлэй, экономическэ талаар саашадань бэхижүүлхэ, мүн таряашадай материальна урмашалые шууд дээшэлүүлхэ шухала гэжэ ТПК-гэй ЦК-гэй Президиумэй заседани дээрэ заагдаа.

Нийтэ Германиин хүдэлмэриишэдэй арбадахи конференци

ЛЕЙПЦИГ. ТАСС-эй корреспондент К. Саввин иигэжэ мэдээсэнэ: Нийтэ Германиин хүдэлмэриишэдэй арбадахи конференци сентябриин 5-да Лейпцигтэ нээгдэв. Германиин милитаризмын ама татахын түлөө, үгэеэ ойлголсодог болохын түлөө тэмсэл хэжэ урагшатайгаар үнгэрһэн энэ конференцидэ Германиин хоёр гүрэнэй хүдэлмэриишэд, профсоюзудай эдэбхитэд хабаадаһан байна. Хэдэн оронуудай, тэрэ тоодо Советскэ Союзай профсоюзна организацинуудай делегацинууд конференци дээрэ айлшад боложо байлсаа.

«Эб найрамдалай түлөө, Германиин милитаризмын ама татахын түлөө, Баруун Германида демократическа эрхэ байдал бии болгохын түлөө, немец хүдэлмэриишэн ангиин үгэеэ ойлголсодог болохын түлөө Германиин хүдэлмэриишэдэй, профсоюзуудай гэшүүдэй тэмсэл» гэһэн элидхэлые конференцидэ хабаадагшад шагнаа. Нийтэ Германиин хүдэлмэриишэдэй конференциин саг үргэлжэлын комитедэй түрүүлэгшэ энэ элидхэл хэһэн байна.

„Юманите“ газетын һайндэртэ хабаадалсахаа Поль Робсон Париж ерээ

ПАРИЖ. (ТАСС). «Юманите» газетын заншалта һайндэртэ хабаадахын тулада бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болоһон дуушан, эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэ Поль Робсон Парижда сентябриин 5-да Париж ерээ. Францын Коммунистическэ партиин центральна органай редакци Париж шадарай Медон гэжэ һууринда Робсоной хүндэлэлдэ зориулан уулзалга эмхидхээ. Эндэ һайндэртэ бэлэдхэл түгэсхэгдэжэ байнхай юм. Франциин ажалшадай газетын хүндэлэлдэ зориулагдан болохо һайндэрэй концертдэ угаа ехэ баяртайгаар хабаадалсаха байнаб гэжэ Поль Робсон мэдүүлээ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй мэдүүлгэ

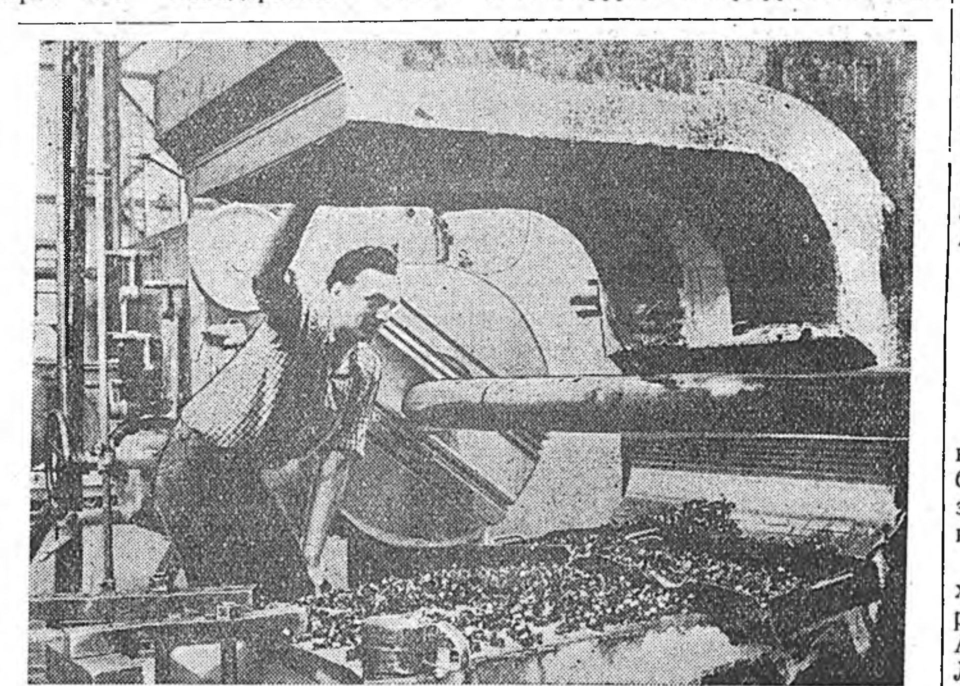
ПАРИЖ. (ТАСС). Лаосто тохёолдоһон шахардуу шанга байдалтай дашарамдуулан, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретариат сентябриин 5-да мэдүүлгэ толилоо. Тэрээн соонь иигэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ. Женевскэ, Вьентьянска хэлсээнүүдые Лаосой правительствын, Америкын Холбоото Штадуудай бүдүүлигээр эбдэһэнһээ уламжалан, Лаостохи байдал шахардуу шанга болоо.

Лаосые сэрэгэй база болгохые, СЕАТО гэжэ сэрэгэй бүлэглэлдэ тэрэниие хабаадуулхые хүсэдэг дээрэнээ Америкын правительство Лаосто буу зэбсэг, сэрэгэй материал болон сэрэгэй хүдэлмэрилэгшэдые эльгээнэ. США-гэй заабараар Лаосой правительство патриодуудые, эб найрамдалай хэрэгтэ үнэн сэхэ хүнүүдые бүри шангаар хашаха хэмжээ захиралта гаргаһан, гражданай дай һүжэрөөһэн байна гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Лаосто ажагалалта, хиналта хэхэ улсхоорондын комиссиин ажалябуулгаяа үргэлжэлүүлэгдэнь Сананиконой правительство һаад ушаруулна. Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет хадаа ажагалалта, хиналта хэхэ улсхоорондын комиссида ажал-ябуулгаяа һэргээхэ тухай эрилтэ хэнэ, ООН-оор халхабшаа хээд Лаосто сэрэгээр орохо гэһэн һэдэлгэ эндэхи байдалые имагтал шангадхаха байна гэжэ онсолон тэмдэглэнэ гэжэ мэдүүлгэ соо саашань хэлэгдэнэ. Женевскэ, Вьентьянска хэлсээнүүдые сахиха гэшээ эндэхи байдалые гуримшуулха гансахан лэ зүб арга болоно. США-гэй өөрынгөө базануудые усадхаагүй сагта, Лаосһоо буу зэбсэг болон сэрэгэй материалнуудые гаргажа абаашаагүй, мүн Женевскэ хэлсээе эбдэн абтажа байһан хэмжээ-ябуулгануудай болюулагдаагүй сагта Лаостохи, Зүүн-урда Азидахи шахардуу шанга байдал һулархагүй гэжэ мэдүүлгэ соо заагдана.

Алдарта ой

ПЕКИН. (ТАСС). Японой милитаристнуудай дарлалтаһаа совет сэрэгүүдэй туһаламжаар сүлөөрһөөр 14 жэлэй ойе Зүүн Хойто Хитадай хүн зон һайндэрлэжэ байна. Хитадай болон Советскэ Союзай арадуудай агууехэ хани барисаанда зориулагдаһан митингнүүд, хөөрэлдөөнүүд, лекцинүүд бүхы городууд болон һуурин газарнуудта болоно.

Германиин Демократическа Республика. Республикын байгуулагдаһаар 10 жэлэй ойе эрхимээр угтаха гэжэ ГДР-эй ажалшад байдалда бэлэдхэл хэнэ. Лауххаммер (Котбус округ) городой хүнды машина бүтээлгын заводой коллектив Республикын Үдэр (октябриин 7) хүрэтэр һүүлэй түсэб 82 процент дүүргэхэ гэжэ шиидээ. Зураг дээрэ: хүдэлмэришэн Г. Грезер экскаваторай деталинуудые мүлжэжэ байна.

Центральбильдын фото.

Хойто зүгэй оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн

РЕЙКЬЯВИК. (ТАСС). Хойто зүгэй оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн Рейкьявигта болоһон тухай Исландиин гадаадын хэрэгүүдэй министерство сентябриин 5-да коммюнике толилоо. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Исландиин правительство ... уряалаар 1959 оной сентябриин 3—4-дэ энэ зүблөөн болоһон байна. Даниин, Финляндиин, Швециин, Норвегиин, Исландиин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд энэ зүблөөндэ хабаадаа. ООН-эй Генеральна Ассамблейн ээлжээтэ сесси дээрэ харагдаха үзэгдэхэ тон шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ зорилгоор энэ зүблөөн зарлагдаһан байна. Бүхы байлгын арадуудай хоорондохи харилсаа һайжаруулхын ... оролдолгын һүүлэй үедэ ехээр гагсаржа байһанһаа уламжалан, ... дархой үрэ дүн түйлагдаха бэзэ ... энэ эгээжэ байнаха зүблөөндэ ... баадагшад элирхэйлэн мэдүүлээ.

Ушар байдалай иимэ хүгжэлтэ ООН-эй Генеральна Ассамблейн намарай сесси дээрэ асуудалнуудые хараха үзэлгэдэ һайнаар нүлөөлхэ бээзэ гэжэ этигэжэ байнаб гэжэ министрнүүд элирхэйлэн мэдүүлээ. Энэ хэрэгтэ хойто зүгэй оронууд өөрынгөө туһа нэмэри оруулха ... ехээр хүсэнэ. Элдэб оронуудта ... ническэ, экономическа, соёл ... турын туһаламжа үзүүлхэ ... ООН-эй ажал-ябуулгада эдэ ... өөрынгөө туһа нэмэри оруулха ... министрнүүд мэдүүлээ.

Исландиин эрье шадар тохёолдоһон байдалые хойто зүгэй оронуудай министрнүүд мүн лэ зүбшэн хэлсэһэн байна. Исландиин загаһанай барилгын зонын 12 миль ... үргэдхэгдэһэн ушарые Английн траулернуудай зориуута эбдэдэг ... хай энэ хэлэгдэнэ. 1960 оной ... бар далайда ябаха эрхын талаар ... улсхоорондын конференци болохо ... юм. Энэ конференци дээрэ ... даһан асуудал гуримшуулагдаха ... бээзэ гэжэ найдажа байһанаа Даниин, Финляндиин, Норвегиин, Швециин гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүд нэгэн һаналтайгаар ... дүүлээ гэжэ коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Албано-советскэ хани барисаанай бүлгэмэй V съезд

ТИРАНА. (ТАСС). Албано-Советскэ Союз гэжэ хани барисаанай бүлгэмэй V съезд сентябриин 5-да эндэхи оперо, баледэй театр соо нээгдэв.

Албано-Советскэ Союз гэжэ хани барисаанай бүлгэмэй Центральна Соведэй гэшүүн, Албаниин Ажалай партиин ЦК-гэй секретарь Лири Белишова съездые нээхэдээ тобшо үгэ хэлэһэн байна.

Албани — Советскэ Союз гэжэ хани барисаанай бүлгэмэй ажалябуулга, зорилгонууд тухай Албаниин Ажалай партиин ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн, секретарь Хиин Капо элидхэл хээ.

Уласхоорондын шэнжэлэл

ХҮЙТЭН ДАЙ БОЛЮУЛХА

«Манай орондо Хрущевой айлшалха болоһые би амаршалнаб, агууехэ хоёр гүрэнүүдэй толгойлогшонорой хоорондо болохоёо байһан уулзалга эб найрамдалай хэрэгтэ аша туһатай байха гэжэ үнэн зүрхэнһөө найданаб». Америкын мэдээжэ уран зохёолшо Перл Бак гэгшын хэлэһэн эдэ үгэнүүд хадаа СССР-эй ба США-гэй правительствонуудай толгойлогшонорой хоорондо болохоёо байһан айлшалалгада бүхы дэлхэйн олониитын һаруул һанаан этигэл найдабарияа мэдүүлхэ байһынь эли тодоор гэршэлнэ.

Советскэ правительство энэ этигэл найдабариень хүсэлдүүлхын тулада али болохо бүхы хэмжээ абана. Болохоёо байһан айлшалалга тушаа хэлэхэ зуураа, нүхэр Н. С. Хрущев Кремльдэ сентябриин 3-да болоһон сэрэгэй академинүүдые дүүргэгшэдэй уулзалган дээрэ иигэжэ мэдүүлээ: «Эдэ айлшалалганууд манай оронуудай арадуудта, эб найрамдал бэхижүүлгын болон уласхоорондын харилсан туһалалгын хэрэгтэ шадаал һаа ехэ аша туһатай байһай гэжэ үнэн зүрхэнһөө байнабди».

Н. С. Хрущевтой уулзаха гол зорилгомни хадаа хүйтэн дайе болюулха гэһэн эрмэлзэлгэ гэжэ США-гэй президент Д. Эйзенхауэрай тоолодог байһые һайшаалтай гэжэ тэмдэглээтэй. «Эб найрамдал хадаа мүнөө үеын зайлашагүй шухала хэрэг мүн»—гэжэ Великобританиин премьер-министр Макмиллантай августын 31-дэ хөөрэлдэхэдөө тэрэ мэдүүлһэн байгаа. Ондоо оронуудтай, тэрэ тоодо Советскэ Союзтай харилсаа холбоо үргэдхэхэдэ энэ айлшалалга аша туһатай гэжэ хөөрэлдөөндэ хабаадаһан эдэ хоёр хүнүүд нэгэн адли һанал бодолтой байгаа гэжэ хариин гүрэнүүдэй хэблэл хананалдагтанхэн байна.

Н. С. Хрущев ФРГ-гэй канцлер Аденауэр хоёрой хоорондо һаяхан абалсаһан бэшэгүүдые бүхы дэлхэйн олониитэ урма баяртайгаар хүлээн абаһан байна. Советскэ правительствын толгойлогшодо Аденауэрай эльгээһэн харюугай бэшэг урданайнь «хүйтэн» бэшэгүүдтэй орходоо ниилээдүй ондоо байба.

Эдэ бүгэдэ юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, уласхоорондын байдалай һайжараад байһые харуулна. США-гэй президентын һүүлэй үдэрнүүдтэ аяншалжа ябахада Бонн, Лондон ба Парижай арад зон Эйзенхауэрые хахадаа амаршалааб гэбэл, тэдэнэр энээгээрээ уласхоорондын хэрэгүүдтэ хүбилалтын болохо эхилһые һайшаажа байһанаа мэдүүлээ ха юм. Английн «Санди Таймс» газетэ редакционно статья соогоо энээн тушаа иигэжэ бэшээ һэн. Европын ниислэл хотонуудта президентые амаршалһан хүнүүд «жиирэй хүнэй һанал бодолые тодорхойлон харуулаа, тиимэһээ бидэнэр һаядаа агууехэ үйлэ хэрэгүүдые үзэжэ болохобди».

Гэбэшье эб найрамдалай хэрэгтэй улам һайжаржа байһые гэдэргэнь татаха һэдэлтэй хүнүүд үшөө бии. Амгалан тайбанаар зэргэ оршохо ябадалые «мэхэ гохо» гэжэ харуулхые һэдэн, тэдэнэр аһан шадал соогоо шашилдадаг байха юм. Тэдэнэр Н. С. Хрущевой США айлшалха болоһондонь дураа гутажа, гашуудажа байһанаа мэдүүлэхэнь амерканецүүдтэ баадхана.

Дай хэхэ дуратай иимэ хүнүүдэй тоодо США-гэй стратегическэ авиациин командлагша генерал Пауэр оролсоно. Тэрэ бодбол СССР-тэ сэрэгүүд шэглэлтэй «уридшалһан дай» хэхэ гэһэн шал тэнэг номнол ябуулдаг юм. Тэрэнэй номнолтой Баруун Германиин бундестагай депутат Паскуль Иорданай һаяхан хэлэһэн үг таарaлдана. Паскуль Иордан хүйтэн дай үргэлжэлүүлхэ гэһэн үгэ хэлэхэ зуураа, уласхоорондын түгшүүритэ байдалые һуларуулхые хүсэдэг хүнүүдые «большевизм дэмжэгшэд» гэшээ гэжэ зэмэлһэн байна. Энэ хүн өөрыгөө христианин ба демократ гэшээб гэжэ тоолодогшье һаа, «фронтын солдадай тулга» өөһэдтөө хүмүүжүүлэгты гэжэ немец арадта дурадхаһан байна...

Дай хэхэ дуратай Пауэр болон Иордан шэнги хүнүүд үсөөхэн юм, тиибэшье тэдэнэр баруун оронуудай захирганай газарнуудта үшөөл нүлөөтэй байһаар. Дай хэхэ дуратайшуулай баадхадаг политикые ябуулха гээшэ мүнөө үедэ улам бүри бэрхэтэй болоо бшуу.

Мүнөө үедэ уласхоорондын байдалай һайжарһан ушар—дайнай аюулда эсэргүү, бүхы гүрэнүүдэй амгалан тайбанаар зэргэ оршон байхын түлөө СССР-эй, социалисмын лагериин бүхы оронуудай, эб найрамдалда дуратай бүхы арадуудай эрид шанга тэмсэлэй ашаа үрэ мүн. Энэ тэмсэл хүйтэн дайнай ороидоо ябуулагдаханаа болиторнь улам саашадаа үргэлжэлүүлэгдэхэ, улам шангадхагдаха юм.

ЯДЕРНА ЗЭБСЭГ ТУРШАЛГА ЭБ НАЙРАМДАЛДА АЮУЛ ТОХЁОЛДУУЛНА

Хэрбээ баруун гүрэнүүдэй атомна болон водородно буу зэбсэг туршалгые һэргээгээгүй һаань, ядерна тэһэрэлгэнүүдые хэхэгүйбди гэжэ Советскэ правительствын абаһан шиидхэбэриие бүхы оронуудай арадууд тон халуунаар һайшааха. Энэ шиидхэбэри хадаа советскэ гадаадын политикын аюун һайхан байһанай шэнэ гэршэ, ядерна туршалгые хэтэ мүнхэдөө оройдонь хорихо тухай хэлсээ баталха замда горьтой алхам болоно гэжэ хаа хаанагүй тоолодгоно.

Советскэ Союз иимэ хэлсээ мэтэ гэһээр баталхаар бэлэн. Зүгөөр баруун гүрэнүүд иимэ хэлсээ баталхаа али болохоор тэрьедэнэ. Энээн тухай, жэшээнь, ядерна буу зэбсэг туршалгые болюулха тухай асуудалаар арба һарын урда тээ СССР-эй, США-гэй ба Английн түлөөлэгшэдэй Женевэдэ эхилһэн зүблөөн дээрэ баруун гүрэнүүдэй баримталдаг хараа шугам гэршэлжэ үгэнэ.

Энэ жэлэй дүүрэтэр ядерна туршалга хэхэгүйбди гэжэ Америкын, Английн правительствонууд һаяхан мэдүүлээ. Энэ хадаа яһала һайн баримта гээшэ. Тиибэшье иимэ асуудал табигдаха ёһоороод табигдаан: энээнэй һүүлээр юун болохоб? Ядерна туршалганууд дахин олоор хэгдэхэ гү? Энэ асуудал бүхы арадуудай һанаан бодолые ехээр зобооно. Тэдэнэй һанаагаа зобохо ябадал юунһээ улам бүри шангадхаһаб гэхэдэ, Франциин правительство Сахарада атомна бомбын туршалга хэхэ гэһэн түсэб табинхай ха юм. Эдэ түсэбүүдэй бэелүүлэгдэбэл, ядерна бүхы буу зэбсэг туршалгые оггодон болюулха тухай хэлсээ баталха замда шэнэ бэрхэшээлнүүд тохёолдуулагдаха бшуу.

Сахарада атомна бомбо тэһэлхэ гэһэн Франциин һанаашалга Африкын, Дундадахи далайн оронуудай арадуудые илангаяа ехээр һанаата болгоно. Юуб гэхэдэ, тэһэрэлгэ хэхэ Реггап гэжэ газар Сицилиһээ оройдоо 1600 километр, Римһээ 2 мянган километр юун холо байдаг юм. Тиихэдэ хажуудань байһан Африкын оронуудта буришье аймшагтай. Африкын Лондондо байдаг организацинуудай комитет Франциин президентдэ эльгээһэн бэшэг соогоо иигэжэ мэдүүлнэ. Сахарада атомна бомбын тэһэрэлгэ байгаа һаань, энээниие Африкын арадууд дайн хэжэ ябадал гэжэ сэгнэхэ, үнэн зүрхэнһөө эзбүүлхэхэ байна. Нигериин правительство 35 миллион арад зоноингоо үмэнэһөө иигэжэ мэдүүлээ: «Франциин Африкын агаар бузарлаха арбаншье эрхэгүй». Адагай захын, Италиин правительство (Бонн-Парижай Рим гэжэ хэлсээгээр Франциин дутын туһамаршa) хуулита, тэрэ дүүлгэ тунхаглажа, тэрээн соо Сахарада Франциин хэхэ туршалгын хойшолонгүйдэн тушаа һанаагаа зобожо байһанаа мэдүүлээ.

Франциин правительство ... раалһан түсэбүүдэй аюулыень ... гэхэдэ, хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Франци атомна бомбо ... гуулха ажал хүдэлмэридөө Баруун Германиин мэргэжэлтэдые хабаадуулна.

Гэхэ зуура Франциин правительство үргэн олониитын һанаан бодолые хараадаа абаха дуратай һаа юм. Мүнөө уласхоорондын байдал улам һайжаржа байхада Франци мүнөө үеын ажабайдалтай нэгэн хэр али алхамаар ябанагүй. Мүнөө тэрэ аюултай ядерна туршалгануудые хэхэ бэшээ бодосуулдаар хорлохо активна бодосуулдаар хорлохо шэ, мүн «хүйтэн дайнай» хорлохо муудхааха ябадал мүн болоно. Арадууд иимэ ябадал ... шууд буруушаажа, баруун гүрэнүүдэй ядерна туршалгые болюулха ... шиидхэхээр бэлэн байнаа ... руулха ёһотой гэһэн эрилтэ ...

К. БЕЛЯЕВ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-85, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

01137. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР